

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

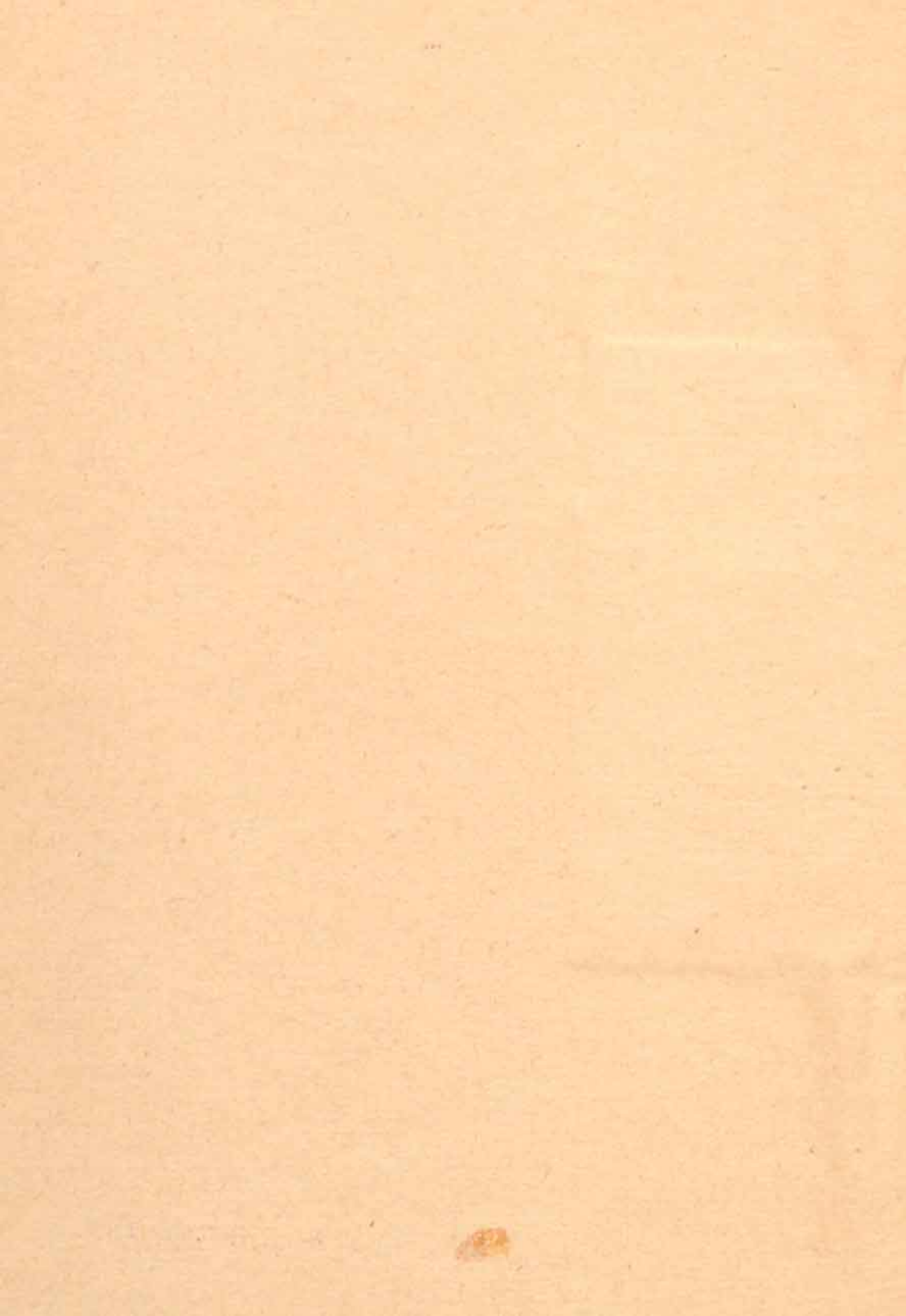

4515-4526

281.693

S-161903

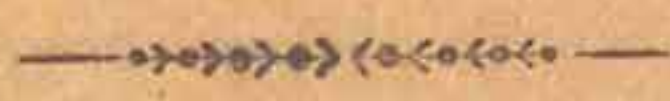

ԼՍԸՐԸ ԳԼՅՍԻՐԻՅԷ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԹԷԷԼԻՏԻ

(Օ)ՆԼՐ (ՖԷՅԼԵ՝ՕՖԼՐ) ԴԻՄԻԿԵՐԷՆԻ ՆԵՅԼԵ-
 ԿԵԼԵՐ, ՎԷ ՆԵՅԼԵԿԵԼԵՐԻ ԷՂԻՆ ՏԷՂԱԼՐ ԿՈՒՅԻ ՂԵԿ-
 ԿԵԼԵՐ: ԼԿԻՆ, ՄԻԷՐԼԵՐ, ԿՈՒՅԻՆԵՐ, ՎԷ ՏԷԼԼՐՊԼՐ,
 ՄԿՄՄ ՄՄ ԲԵՐԿԵՅԵՏԷ ՎԷ ԲՕԼԵԲԵԳՄՏՈՒ ԷՍԻՆ ՄՄՄՄԼ-
 ԼՐԸՆՆ ԼԼԲԸՆՄՄ, ՏԷՄԵՆ ԸԼՐՄՈՖ ԷԿՄԼԵՅԻ ԵՄՅԼԵ ՎՈՖԲԻ-
 ԿՈՒՆ ԿԵՐՄՄ ԲՈՒՆԴՈՖԿՄՄ ՇԼՄՄՖԼՐԸ ԲՈՖԿՅԵՐԿԵ, ԿԵՐ
 ԳՄՂ ԿԵՆԵՆԵԼԵՐ, ԿԵՐԵ ԿԵՐ ՄՐԳՄՄՐ ՄՐՄ ՂՄՄ ՂՄՄ-
 ԼՄՄՄ ՄՄ ԲԷՄՄՅԵՅՄԲ, ՎԷ ՆԵԿՎԵՅՄԲ ՄՄ ԽԵԲՄՅՄԲ,
 ՎԷ ՏԷԿՄԼԵԲ ԿՄՅԵՐԵՆԻՅԵՆԻՆ ԿԵՂՄՐԸ ՖԸՐԼՄՈՐԸ ԳԼՐԸ
 ԿԵՐԼԵ, ԿԵՐԻՅՄ ԲՈՄԿԻՄԲԸՆ ԿԵԲՈՄԸՆՄՄ, ԻՆՄՈՆ ՏՄՐԻ-
 ՖԵԲԵՅԼԵ ԲԵՐԵԻՅՄ ՇԼՄՄՆԴՄՂ ՇԼՄՆ ԳՕՄԻՂՄՄՐԸՆ ԿԵՂԼԵ-
 ՅԵՏԵՅԵՏԷԿԻ, ԿՕՂՄՏՄՅՄՏՄՂՐ, ՏԷՂՄՅՄ ՏԻՄՄԵՄԿՈՖԳ
 ԳԸԼՄՏՄՅՄՏՄՂՐ ՄՄՆԵԿԼԵԿԵՐԻՆ ՄՐՄՄՐԸԼՐ, ՎԷ ԲԵՏԵԼ-
 ԼԵՐԵ ԵՄՄՄԲԼՐ. ՎԷ ԿՈՖԳՄՆԻՅԵԻՆ ԵՂԵՐԵՆԻՅԵ ԿՄՄ-
 ԼՄՄՆԴՈՖ ԵՂԵՐԵ, ՄՄԼՄՄ ՄՄ ՖԷՄՆՄՈՆ ԿԵՆՈՒԼՄՐԸ ԵՄՆՄ
 ՎԷ ԻՆՂՄ ԵՅԿԵԼԵՐ:

ԱՂԸԳ ԿԵ, ԲԵԿԵՆ ԵԵՐԿԵ, ԿԵՐ ԲՈՖԸՏ ԲՈՒ-
 ՆՄՄՄՄՄԿԼՐ, ԵՂԵՆՏԵԼԵՐ, ՎԷ ԿԵՆԴՄՄՄՄ ՄԲԵՂԼԵՐԻ
 ՏԻՄԼԼՄՄ ՄԲԵՂԼԵՐ, ԿԵՅՄ ԱԼԼՄԿ ՄՂԳԸՆՄ, ՄՄԼՄՄՄՄ
 ՏԵՐԻՅԵ ԲԵՏԵԼԼԵՐԻՆ ՎՈՂ ԵՄԵՆԼԵՐԻ ԲՈՂԵԻԳ ՄՄ ԵՆ-
 ԲԵԿՄՄ ԵՅԼԵԿԵԼԵՐ:

ԱՐՄԸԳ ԿԵԿՂԵԲԵՆԿԵՂ ԿՄԼԼԵՐԿԵՆ ՖՄՐԵՂ ԿԵԼԵՆ-
 ՖԵՆԻՆ ՎՈՖԲԵՆ ԿԵԼԵՂՂ ԿԵՐ: ԱՐՄԸԳ ՄՏՄՄՖԼՐՄ ԿԵՐ
 ԵԵՐԿԵ ԿԵՐ ՆԵՅՄՄՄ ՎԷ ԲԵՏԵԼԼԵ ԵՐԼԵՐ ԵՅՐԵԿԵԼ-
 ՖԵՆԻՆ ՎՈՖԳԵՆ ԿԵԼԵՂՂ ԿԵՐ: ԱՐՄԸԳ ՄՏՄՄՖԼՐՄ, ԿԵՆ-
 ՅԵՐԿԵԿԵՆ ՄՏՐՄՄ ՄՈՆՈՒՆԴՄՅՄՏՄՖԼՐԸ ՄՄՐԵԲՄԿԵ
 ՂԵՅԼԵՐ ԵՂԵՐԵՆԵՆ ԴՄԼԵՄՄՄՄ ՎԵՐԵԼԵՆԻՆ ՎՈՖԲԵՆ
 ԿԵԼԵՂՂ ԿԵՐ:

ԲՕԼ ՏԸ ԶՕՎ ԱՆՍԷԼ, ԼԷ ԳՕՏՄՄՄՄՄՄՄ ԿԵՄ ՏՏՄՄ

1864

Թ. ՏԻՎԻԹՃԵԱՆ ԹԱՊԻՍԱՆԷՍԻՆՏԷ

Le Manu

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text below the title, possibly a subtitle or author information.

Handwritten text centered below the subtitle.

Main body of handwritten text, consisting of several paragraphs.

Second main body of handwritten text, continuing the content.

Third main body of handwritten text, partially obscured by a stamp.

17508-58

1963-42

Մ ԱՒ Գ Ա Տ Տ Ի Մ Է

Գունտան ադտէմ թասպ ու նէշո օլունան 1, ֆ-
 Թեարը Մ-Թայերէ մէ Խալահ-Թը Թահիճէ նամ թի-
 սալէլէրիմիզին գարաղլարնտա , միլէթիմիզտէ պիղ-
 զաթ Խսթանսոյտա տախի , օգումագ արզուսունուն
 բէք աճրնածագ պիր հայտէ պուլունսուղունտան , պիր
 նէվի թէշէք.քի խտերէք , պիրիսինտէն անձագ 220 ,
 մէ տիկէրինտէն տախի անձագ 200 նիւսխէ թասպ իթ-
 տիրտիլիմիզի պէյան , մէ հիշ տէյիլ խտ պէհէրին-
 տէն 100 եասուա 150 նիւսխէ սաթըւաճաղը էմէլին-
 տէ պուլունսուղուսուղու տախի այան իյլէմիշ խտիր :

1, ֆ փէլ.քի թիսալէմիզին թէէլիֆինէ պիր դաշ կիւն
 դահմէթ չէքիպ , շունձա Եկօղ նուրու տէօքտիւքտէն ,
 օն պէշ կիւն դատար թասպխանէ մէ թասհիհաթ
 դահմէթի չէքտիքտէն , մէ միւմքին մէրթէպէ ուճուղ-
 ձա չըդմաոր նիյէթիյլէ լաղըմ կէլէն իպրաւլարը , թասպ-
 խանէլէր միւտիրլէրինէ մէ միւրէթթիպլէրինէ իթ-
 տիրտէն պաշգա , թամ պին դուրուշ տախի բէշի-
 նան մէսարիֆ իթմիշ օլտուղումուղտան , ադալլի
 100 նիւսխէ սաթըւարըը հայտէ , հիշ տէյիլ խտ
 մէսարիֆաթը չըդար իւմիտի մէ հիսապիյլէ , օնար
 դուրուշտա , Ֆիյ վաղ իթմիշ խտիր . հալ պու քի ,
 օն պէշ կիւն դարֆրնտա , անձագ 60 նիւսխէ սաթըւ-
 արըըն , մէ բէք չօդ տէֆալար էօթէտէն պէրուտէն
 պէհալըարը թէշէք.քիսին , մէ տահա սահիհի պէհա-
 նէսին կէօրտիւկիւմիւզտէն , պիրտէ ուճուղունու թէճ-
 րիւպէ իթմէք նիյէթիյլէ , 300 դուրուշ մէսարիֆ
 իթմիշ օլտուղումուղ , իքինճի թիսալէյէ տախի , եինէ
 այնի հիսապա միւթէպէաթ պիրլէ , իւշէր դուրուշ
 Ֆիյ վաղ իթմիշ խտիր . հալպու քի քէզալիք օն պէշ
 կիւն դարֆրնտա , օնտան տախի անձագ 70 նիւսխէ
 սաթըւարըըն կէօրտիւկիւմիւզտէ , քէնտի թէշէք.քի-

միզին հագողը օլտուղուն պիթիթէճրիւպէ կէրտիւք-
տէն պաշգա, հէր եէնի թապ ու նէշը օլունան պիր
շէյտէն, բէք բէք 80 եախօտ 100 նիւսխէ սաթըւա-
պիլմէքտէ տիր տէյէճէք եէրտէ, 100 վէ եախօտ
150 նիւսխէ սաթըւմագտէ տիր տէտիկիմիզտէ, եա-
նըմըշ օլտուղումուղու տախի անլամըշըդ տըր :

Եւթիմալ տըր պաղըլար, պիզիմ եաղտըղլա-
րըմըլ, օգունմայա շայան կէօրիւլմէտիքլէրինտէն
սաթըւմամըշ տըր սույի զաննրնա զահիպ օլուրլար,
լաքին էօյլէ զաթլարա սիւալ խտէրիղ քի, օգուն-
մայա շայան կէօրիւլէրէք, պու սէնէլէրտէ վիյատէճէ
սաթըւմըշ պիր քիթապ եախօտ պիր թիսալէ կէօր-
միւշէր վէ իշիթմիշէր միտիր :

Եւկէր միլէթիմիզտէ էն վիյատէ թէաճճիւպ վէ
էսէֆ օլունաճագ պիր մէսէլէ վար իսէ, անճագ օ-
գումագ հագողնտա տէրքեար օլան պի գայալըգ վէ
տույղուսուղուգ տուր տէյէպիլիթիղ, չիւնքի պու
պլեամէթի քէտէրամիղ, չօղուգ աղգասիրութիւնու-
մուգ պուլունմայըպ, վէ թարիղը մէտէնիյյէթտէ իսէ
կիւնպէկիւն կէրու կէրու կիթմէմիզի իսպաթ իթմէք-
տէ տիր. շէօյլէ քի պիր ատէմին աղգասէր օլմասը
իշին, էվվէլա միլէթինին ահվալը հաղըրէսի հագ-
ողնտա, հէր կիւն վէ հէր սաաթ, քէսալի մալիւմաթ
իթմէյէ իսահիշկէր պուլունմասը լաղըմ կէլիր, վէ
օլ պապտէ տախի, եէնիտէն եէնիյէ բունիւմայի զու-
հուր օլան զաղէթա, թիսալէ վէ քիթապը օգույուպ
միւթալաա իթմէսի իճապ իտէր իքէն, մուղայիլի
օլարագ, լաֆղ իլէ աղգասէրլիք սաթմագ, պու սօն
սէնէլէրին մօտասը, վէ եախօտ պիր նէվի սաթթէ-
քեարլըղը օլմուշ տուր :

Եւմմա, պիր թագըմլար վար իմիշէր քի, Եւր-
մէնի հրուֆաթըլա էլէրինէ պիր շէյ ալմայըպ, Գրան-

արդ քիթ ապճը տիւք քեան լարընտա ալիմիք թասլար-
 լար իմիշէր , պիզ էջլէլէրին ֆրանսըզճա վէ եախօտ
 սայիր լիսանճա քիթ ապէթլէ մէշղուլ պուլունտուգ-
 շարընը զիյատէսիյլէ բէսէնտ իտէրիզ , լաքին պիզիմ
 ահվալը հազըրէմիզին , լիսանը սայիրէ իլէ եազըլմագ-
 տէ օլմատըղըն տախի պիլտիկիմիզտէն , ազգասէր
 օլմատըղլարըն քէշֆ իլէ , զիյատէսիյլէ տախի թէ-
 այ յիպ իտէրիզ :

Պիզիմ ըիսալէլէրիմիզ սաթըմը շ սաթըմամը շ ,
 պաշգա միւլահազայա մէպնի էսէֆ իթմէյիլ , չիւնքի
 սաթըլընտա անճագ բարա գազանսըն , եախօտ շէօհ-
 րէթ պուլսուն նիյէթիյլէ գալէմէ ալմամըշըղտըր .
 լաքին իֆրաթ մէրթէպէ շունուն իչին էսէֆ իտէրիզ
 քի , ճէմիյյէթի պէշէրիյյէյէ տախիլ պուլունուպ ,
 վէ 3 եախօտ 4 բազամլարընըն էօնլէրինէ պիրէրտէ
 Քէն լուղէթի իլալէ իտէրէք , միլէթլիք սըֆաթըլա
 մէյտանէ չըգան , վէ հէմտէ Սահմանադրականըմ
 տէյի էջիւնէն պիր էհալի պուլունտուղումուղ հալտէ ,
 հէր նէվի քիթապ վէ ըիսալէտէն , անճագ 80 եա-
 խօտ 100 նիւսխէ սաթըլմագտէտիր :

Պիզ միլէթիմիզին 15 վէ 18 սէնէ դատար
 էվվէլքի հալինին , քիթապէթ պապընտա հէման
 շիմտիքինտէն տահա զիյատէ իյի պուլունտուղուն
 թէֆէքքիւր իթտիյիմիզտէն , հէր նէ դատար մէյյու-
 սիյյէթի իրթիքեապ իթմէզ իսէքտէ , պիւյիւք պիր
 թէպէտտիւլաթ կէօրմէտիքճէ , պիւյիւք պիր ըէվիշ
 հագըրնտա տախի , ասլա իւմիտվար օլամայըլ :

Նն զիյատէ էսէֆ իտէճէք եէրիմիզ պիրտէ
 շուրասըտըր քի , սիւս ու սալթանաթ , իյշ ու իշրէթ ,
 զէվգ ու սէֆա . . . վէ սայիրէ վէ սայիրէ զըմնընտա ,
 պիլիր պիլմէզ , եազըշըք եազըշմագ , վէ հարամ
 ու սէվապ , Ննկիլիզէրի վէ Նրանսըլարը կէշմէքտէ

խէքտէ , օգուճագ պապրնտա զէրրէճէ անլէրին , պարի
Թագլխոճիլիյինէ տախի միւպաշէրէթ իթմիշ օլմատը-
ղըմրպտան , մէրմէր դափալարըմրղ հալեա էսկի հա-
լինտէ դարմագտէ , վէ եախօտ պէյնիմիղ սիւնկէրի ,
անճագ էֆքեարը պաթըրէ վէ ֆաթիտէ սուլարըլլա աս-
ղըրղաշմըշ պուլունմագտէ տիր :

Հայր ֆլար , օգուճագտէն պաշգա սայիր հէր
պիր խուսուստա , Խնկիլիղէրէ վէ Վրանսըղարա ,
1864 սէնէսինտէ մէյմու՛նլուդ իթմէքտէյիղ , անլէր
խէ պուճտան իքի եիւղ սէնէ էվվէլ տախի Թարիգը
քիթապէթտէ Թէաճճիւպէ շայան սուրէթտէ իլէ-
րուտէ պուլունմուշար տրո . նասը լ քի Մօնթէս-
քիէօնիւն շէհատէթիսէ նագարէն , 1730 սէնէսինտէ
Լօնտրատա ատէմին պիրիսինին տամլարտա քիրէմիա
տիղմէքտէ իքէն , արալըգ արալըգ դաղէթա օգու-
տուղուն տախի կէօրմիւշ , վէ քէնաի Թէէլիֆի օլան
Լչօքրէ րէ Լչօ նամ քիթապը , ֆարիտտէ 1750 Թա-
րիսլէրինտէ , պիր պուչուդ սէնէ միւտտէթտէ , 22
տէֆա Թապ ու նէշը օլունմուշ տուր :

Ալէլիմ շինտի իշպու բիսալէմիղին Թապ ու
նէշրի սէպէպիյէթ ու Թէշվիգաթընա :

Մուսթաֆա բաշա խանընտա իգամէթ իթմէքտէ
օլան հէմշէհրիլէրիմիլտէն , Մուստիա աղա Չէրթճի
Պետրոսեան , Բարսեղ աղա Հալաճեան , Համբար-
ճոււմ աղա Ալեմիւշեան , Վաղարոս աղա Տ . Յովհաննէս-
եան , հաճի Յարութիւն աղա հաճի Մահալեան , հաճի
Յակոբ աղա Մաղըրեան , Վաղարէթ աղա Չէրթճի
Պետրոսեան , Վաղարէթ աղա Պախթիյարեան , Ան-
րուլթէ աղա Վույոււմճեան , վէ Մտեփան աղա Իպիշ-
եան նամ զաթլար , մէղ քիւր բիսալէլէրիմիղին գարադ-
լարընտա եաղըլմըշ օլան Թէշէքքիլէրի կէօրէրէք , էվ-
վէլա Թէաճճիւպ իտիպ , վէ պատէհու Թահպիղ իյ-
լէտիքլէրինտէ , հիշ տէյիլ խէ պաաիհէվա օլարագ ,

պիրիքի ու Փաճըզ բիսակէլէր թէ վզիկի իլէ , հէր քէսին
օգուճագ դայրէթինի , ճիւզիճէ թէ շվիւզ ու թահրիք
իթմէք նիյէթիլլէ , պիր Փիլլի խայրիսահիլլէ միւսա-
րաթ պիրլէ , անինտէ պէյնլէրինտէ պին դուրուշ թօր-
լամըլար տրո :

Մէրգուճան ղէ վաթը քիթապէթբէրլէրան թա-
րափրնտան , շու խուսուս թարափը աճիղանէմիլլէ
իսթար , վէ մէպլաղը մէյպուրուն քիֆայէթ իտէ-
ճէկի սուրէթտէ , վէ պին նիւսիսէ պասըմագ իւզրէ ,
միւնասիպ կէօրիւլէն պաղը պահսըարրն դալէմէ ա-
լընմասը մաթլուպ օլունմուշ օլմաղին , պիլլ իֆթի-
խար ու մէմնունիլլէ , շայանը մէտհ ու սէնա պու-
լունան միւրատլարրնն հուսուլինէ , թարափը աճի-
ղանէմիլլտէն տախի քէմալ մէրթէպէ արղու վէ մու-
վաֆֆագըլլէթ կէօսթէրիլէրէք , էվվէլա իշպու-
ղաթէն դալէմէ ալմագտա պուլունտուղուճուղ բիսա-
լէնին , օլ նիյէթի խայրիլլէլլէ իսթիմալ օլունմասընա
միւսարաթ օլունմուշ տուր . վէ ինշալահ էագըն-
տա , սայիր պիր բիսակէնին թապ ու թէվզիինէ տա-
խի , եինէ պատիհէվա օլարագ միւսարաթ օլունուր :

Օլէվաթը մէրգուճանրն , իսմ ու մախլէսլէրինի
իլան ու պէյանտէն հուսուլէ կէլէճէք էմրի թէ շվի-
ղաթ ու թէրղիպաթրն սէմէրէսինի , սիւքիւթ իւզրէ
կէլմէքլիկէ , պէղայէթ տէրէճէտէ քէնտիմիլլճէ իւս-
թիւն թութմասա իտիք , շու քիւսթախանէ հարէ-
քէթտէն սարփը նաղար պիրլէ , էմրի նէղաքէթլէ-
րինէ լիայէթ իտէրաիք . լաքին , տայիմա Փաղիլլէթի
մէտհ իտիւպ , վէ դապիհաթը Փասլ իթմէք , ուսուլի
գատիմէմիլլտէն պուլունմաղին , թապիաթիլլէ քէնտի
ուսուլ ու մէպատիմիլլէ միւթէպէաթ իթմիլլիպ տիր :

Քէգաթ էագըրդ քի , հէմշէհրիլլէրիմիլլտէ տա-
խի , էմրի քիթապէթ վէ ուլում ու Փիւնունա ճէշ-
մանը հագաքէթ իլէ պագմագտէ օլան պիր աղիմ կիւ-
րուհ պուլունմագտէ տիր . . :

ԼԱՍՐԸ ԳՆՅԱՆՐԻՅԷ

Պէր նեւորեն իւերո՝ հեւեոյ , աւեւեւեւեւեւ այնի
ախլագ ու Ռապիւսիւս բեպեթի երեն , զէ այնի Լեւա-
նը «եօլեյեն» պէր հե-րոսոս եւ իւսաւըն ինճեճեթ-ինե
ժեւեթի որենիւեր :

Ներ աորեճ պէր Ֆասիւեւս զէ պէր ճեթեյեթի իւին
որօղոսոշ օլորոսոսանօրան , հերեթ պոս-լոսանօրոս-լոս-
Ֆասիւեւոս , զէ հերեթ որոսիւ օլորոսոս ճեթեյեթի ,
(եզզեւս + ենօրոսոյի քայըրօրեթօրան «օնրոս ») եւին-
որեն հեւեւն հեր նեզէ իճօրոսօր ու ճաւաւեւեւեւի ինօրոս
իւլեթեւի :

ԼԱՅՆԱ

Ը

ՄԻՒԼԼԵԹ

Միլլեթ լուղեթիսէ կիւնակիւն մանեալար վե-
թիլմիշ իսէտէ , պիղճէ զիյատէ գապուլէ շայանը շու-
տուր քի , պիր լիսանը սեօլէյիպ , ումուսէն այնի
թէղէքքիւր ու էֆքեար , այնի տույղու , վէ այնի թա-
պիաաթ վէ ատաթա խըսամէթ ու թիայեթ , վէ քէն-
աույէ մախսուս պիր մեմալիքտէ իսքեան իտէն , վէ
ղէմանը աթիգտէն պերու պիր Ֆամիլեատան սիւրիւպ
կէլէն պիր էհալի տէմէքտիր :

Մէսսեվիյէ միլլեթլիյին պիր իհթիյաճը տախի ,
տէվլէթ ու հիւքիւմէթի պուլուսմագտըր , լաքին բէք
չօգ միլլեթլէրտէ վարտըրլար քի , սայիր պիր միլլե-
թին թէպախիյեթիստէ տիրլէր :

Ներ միլլեթին քէնտույէ մախսուս տախիլի պիր
իտարէսի պուլուստուղու միսիլլու , պիղիմ տախի պիր
իտարէմիղ վարտըր :

Սայիր անվէթ թէպախյէթինտէ պուլունան միլէթտաշարըմըզ պէր թարաֆ իթաիկիմիլ թագտիրտէ , եալընըզ մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ իւչ միլիօնա եագըն միլէթտաշարըզ պուլունտուղու թախմին օլունամագտէ տիր :

Միլէթիմիզին բէվիշի էօյլէ կէթիրմիշ տիր քի , շու իւչ միլիօնտան միւրէթթէպ պիր էհալինին իգպալ ու իտպարը կէմիսինին տիւմէնի , տայիմա Ղաթանպօլ Ղաթրիկի իլէ , պիր գաչ զէնկին վէնուֆուզ քեար զաթլարըն եէտի միւսթագիլէրինտէ պուլունամուշտուր :

Տէօրթ եիւզ սէնէտէն պերու , զէվալը էհալինին թէճէլլիսի , ֆէնալըդտան պաշգա հիչ պիր շէյ օլմատրընտան , շու շիմտիքի սէֆիլ հալէ տիւշար օլմուշտուր . շէօյլէ քի , շու միւտտէթ զարֆընտա իշխան իշխան իլէ , ամիրա ամիրա իլէ , սարաֆ սարաֆ իլէ , վէ բաթրիգ բաթրիգ իլէ նուֆուզ գալըասընա վէ նէֆսանիյէթ ու իտտապյա տէվամտէն պաշգա , հիչ պիր շէյէ ագլ ու ֆիքր սարֆ իթմէտիքլէրի , վէ սարֆ իթմէյի տախի պիլմէտիքլէրինտէն , թարիիլէր սահիֆէլէրինտէ , բաթրիգ աղլի , վէ բաթրիգ նասպը հիքեայէլէրինտէն պաշգա , հիչ պիր շէյ պուլունամամագտէ տիր :

Ղսկի վագթլարը պէր թարաֆ իտէլիմտէ , շու շիմտիքի հալիմիզ իւզէրինէ , տիգգաթը թամմէ իւզրէ պիր կէօզ կէզտիրէլիմ :

Միլէթիմիզ իւչ միլիօնտան իպարէթ պուլունտուղու հալտէ , պիլ էսէֆ իտէրէք սէօյլէրիլ քի , պիր թէրպիյէլի միլէթին եիւզ պին քիշիսինէ մուգապիլ թութուլամազ , եանի իւչ միլիօն նուֆուսուն իշինտէ , քէնտույի թանըր , հուգուգ ու վաճիպաթընը թանըր , ինսան օլտուղուն թանըր , վէ միլէթլիյին թանըր , օթուզ պին քիշիմիլ պուլունամամագ-

տասար . վէ հաթթա աղ չօգ քէնտույի թանրյան
չարն էքսէրիսի տախի , տէյիլ նայաստանն հէր
թարաթրնտա , իլլա պաշլըճա սէքիլ օն մէմլէքէթտէ
պուլունմագտէ տիր :

Հէր միլլէթտէ , թապիտ պիր միլլէթ վէ վաթման
դայրէթի պուլունմագտէ օլուպ , վէ պաղը ֆէյլէսօֆ-
լար , ումումէն ինսան ճինսի դայրէթինէ դիյատէ խա-
հիշկէր պուլունտուղլարը սրտատա , միլլէթ վէ վա-
թման դայրէթինի շիւրիւթմէքտէ իսէլէրտէ , պիղճէ
էֆքեարլարնտա պաթը լիյյէթ եօգ իսէտէ , նօգսա-
նիյյէթ վարտը , գիրա թամ վէ ասըլ միլլէթ վէ
վաթման դայրէթի , ումումէն ճինսի ատէմ , վէ
վաթմանը ումումի դայրէթինէ գէրրէճէ մուղայիր օլ-
մատրգտան պաշղա , մէգքիւր ումումի դայրէթ , եա-
նի մարգասիրութիւն տէրէճէսինտէ , իլէրուլէմէք տէ-
մէք տիր , շէօյլէ քի , եիւղ գատէմէլի պիր նէրտիպան
իլէ չըգըլըր պիր գուլէնին թէփէսինէ չըգըլմագ ի-
չին , հէր գատէմէտէն կէչիլմէք լաղամ կէլտիկի մի-
սիլու , ճարգասիրութիւն ֆաղիլլէթի գուլէսի թէփէ-
սինէ չըգըլմագ իչին տախի , հէր ատէմին , էվվէլա
քէնտույի , սօնրա աղրապա վէ թէալլիւղաթընը ,
պատէհու գօմշու վէ ահպապընը , վէ ագրպէթքեար ,
տէրէճէ պէ տէրէճէ իլէրու կիտէրէք , միլլէթտաշը-
նը , մէղհէպտաշընը , վաթմանտաշընը վէ սինօրտաշընը
սէվիպ դայրէթինի շէքաիքտէն սօնրա , թապիաթիլլէ ,
քեաֆֆէյի թօիրագ գարնտաշարընը տախի սէվիպ
վէ դայրէթինի շէքմէսի իգթիլա իտէր . եօխաա , պու-
էվվէլքի տէրէճէլէրտէն կէչիլմէքսիղին , մարգասի-
րութիւն տէրէճէսինէ վասըլ օլունմագ , միւմքին օլա-
մագ :

Հաթթա , պիր ատէմ մարգասիրութիւնուն էն
պիլիւք , վէ հագգանիյլէթէ մագրուն պիր ֆագիլլէթ
օլտուղուն րանա պիլիպիկի հալտէ տախի , շիրալէյի

Ճէմիյէթի պէշերիյէնին իգթիզասընճա , բէք շօգ տէֆա անտէն էվլէլ լազըմ կէլէն զայրէթի շախսիյէտէն վէ զայրէթի սայիրէտէն սօնրա , բէք ալ տէֆա տա , զայրէթի ինսանիյէ իճրասընա մէճպուր օլաճալը , թապիի տիր :

Պաթիւն տիւնեայա , պիր լիսան , պիր մէզէայ , պիր տէվլէթ , պիր նիզամ , վէ պիր գանուն հիւքմ իթմէտիրճէ , մարգասիրութիւն նէ ալէսսէվիյէ վէ նէտէ գօլայլըզլա իճրա օլունապիլիր :

Պէգաթ , շունու տախի ունութմայալըմ սէօյէմէյէ քի , ազգասիրութիւն տիմէքլէ , եպընըզ քէնլաի միլլէթիմիզի սէվիպ , պաշգա միլլէթլէրէ հապարէթ իթմէք անլամայրալ , իլլա քէնաի միլլէթիմիզի սէվտիկիմիզ թագատիրտէ , սայիր հէք միլլէթի վէ հէք ատէմի տախի սէվիպ լիպէթ իթմէյէ պօրճլու պուլունաուղումուզու պիլլէլիյիլ :

Քէնտույի սէվմէյէն , վէ սէվմէյի պիլլէյէն ատէմ , թէքմիլ ատէմ տէնիլմէյէ լայրգ օլմատրըր միտիլու , քէնաի աթա ու էվլատընը , ագրասպա ու ահպասընը , գօմշու վէ վաթանտաշընը , միլլէթտաշընը , վէ մէզէպտաշ ու թօլիրագ գարնտաշընը սէվմէյէն վէ սէվմէք պիլլէյէն տախի , թէքմիլ ատէմ տէնիլմէյէ լայրգ օլամալ :

Օիրա , ինսանը հայվանտան ֆարգ իթտիրէն պաշլըճա խասսէ , էմրի ֆաղիլէթտիր , վէ ֆաղիլէթին պիւյիւկիւ տախի , ճիւսի ինսանէ , հէք քէս էլինտէն կէլտիկի մէրթէպէ էյիլէք իթմէք տիր :

Ղէմիյէթի պէշերիյէ իւչ գըսըմ քէսանտէն միւրէթթէպ պուլունմագտէտիր , պիրինճիսի , մալ իլէ , սըհհէթ իլէ , վէ սայիր վէճհ իլէ գէնկին օլանլար , իքինճիսի ֆագըրլար վէ պիչարէլէր , վէ իւչիւնճիւսի տախի իխթիյարլար վէ սագաթլար : Աէ իշթէ ինսանիյէթին իգթիզասընճա , պիրինճի գըսըմ ,

տայիմա իբրն ձի վէ իւշիւն ձիւ գրամն իմտատրնա եւ
 թիշերէք, գայրորայ վէ կէօղէթմէյէ պօրձլու պու
 լունմագտէտիր: Բմտի պիր ատէմ իսթէր Զարուն
 գատար զէնկին օլսուն, իսթէր Աֆլաթուն գատար
 ալիմ օլսուն, իսթէր Սամսուն գատար գուլիլէթլու
 վէ Բւլձիպնիւնգ գատար պօլլու վէ հէյպէթլու օլ
 սուն, ինսանիյյէթ տէնիլէն Փաղիլէթտէ, գուսուրու
 օլտուղու մէրթէպէ, ատէմիյյէթ տէրէճէսինտէն ա
 շաղը գալըր, վէ էօլլէ ատէմ հէր վաղթ վէ հէր եէր
 տէ թայյիպ ու թահգիր օլունմաղէ շայանտրը:

Պիր մահէլլէտէ, պիր քէօյտէ, վէ երախօտ պիր
 մէմլէքէթտէ Փուգարա նէ գատար շօփ պուլունուր
 իսէ, զէնկինլէրի թարաֆրնտան տախի օլ գատար զի
 յատէ իմտատ ու մուամլէնէթ օլունմասը լաղըմ կէ
 լէճէկի, պիր քէյֆսիղին քէյֆսիղիյի նէ գատար ա
 ղըր օլուր իսէ, հէքիմի թարաֆրնտան տախի օլ գա
 տար զիյատէ տիգդաթ օլունմագ իճապ իտէճէկի, վէ
 պիր չօճուգ նէ գատար զիյատէ քիւշիւք հալտէ պու
 լունուր իսէ, բէտէր ու վալիտէսի թարաֆրնտան տա
 խի օլ գատար զիյատէ հիմմէթ ու սիյանէթ մասրուֆ
 պույրուլմասը Փէրիղէյի զիմմէթտէն պուլունաճաղը
 միսիլլու, պիր միլլէթ տախի, նէ գատար զիյատէ ճա
 հիլ, սէֆիլ, վէ պիկեանէ պուլունուր իսէ, պաշտա
 վէ իլէրուտէ պուլունանլարը թարաֆրնտան տախի, օլ
 գատար զիյատէ, հէք խուսուստա իգթիղա իտէն սայ
 ու իգտամ, վէ լութֆ ու Փէտաքերարլըղըն մասրուֆ
 պույրուլմասը վաճիպաթտան պուլունաճաղը, շիւրհէ
 տէն միւսթէղնիտիր:

Պիր Փագըրը գայրումագ իբի տիւրլիւ օլտուղու
 միսիլլու, պիր միլլէթի տախի գայրումագ իբի տիւրլիւ
 օլապիլիը, մէսէլա պիր Փագըրա կէշիճի սուրէթտէ
 պիր սատագա վերմէք, վաղատա պիր Փաղիլէթտիր, լա
 քին կէշիճի սուրէթտէ, մէտհ ու սէնայէ վէ շիւքրա

նիյէթէ լայրդ պիր Փաղկէթտիր, հալ պու քի, պիր
 Փագրորն Փագրուրդտան գուրթուլմասրնը մուճիպ օլ-
 մագ նիյէթի վէ թարղը իլէ սատագա վէրմէք Փա-
 ղկէթի, թապիաթիյլէ, բէք չօգ զիյատէ մէտհ ու
 սէնա վէ շուքրանիյէթէ շայան պիր Փաղկէթտիր,
 էյլէտէ պիր միլէթին հէր կիւնքի տէրտինէ կէչիճի
 սուրէթտէ պիր տէրման իթմէք, բէք խաֆիֆ պիր Փա-
 ղկէթ սայրլուպ, ֆէգաթ, սքհհէթի հալինի մուճիպ
 օլաճագ սուրէթտէ տէրման իթմէնին իսէ, էն պիւյիւք
 Փաղկէթ վէրտէն պիրիսի սայրլաճաղը, շէմս կիպի աշի-
 քեար տրը :

Եմտի, մատամ քի միլէթիմիլ ումուսէն ճէհա-
 լէթ, սէֆալէթ, վէ տույղուսուղուգ կիրտապընսա
 մէթրուք պուլունուպ, անճագ եիւզտէ պիրիսի ալ չօգ
 քէնտույի թանրմագտէտիր, վէ մատամ քի Փագրորն
 Փագրուրդը տէրէճէսինէ կէօրէ սահիպ մէրհամէթ թա-
 րաֆրնտան լութֆ ու ինայէթ օլունմագ, վէ մէրիզին
 իլէթի տէրէճէսինէ կէօրէ թապիպի հաղըքը թարա-
 ֆրնտան տիգգաթ ու իգտամաթա հիմմէթ պույրուլ-
 մագ վաճիպէյի զիմմէթտէնտիր, տէմէքտիր քի պիչարէ
 միլէթիմիզին ահվալը սէֆիլանէսինէ տախի, արթըգ
 շիմտիտէն սօնրա, տէյիլ էյլէ էվվէլքի վագթլար կի-
 պի, թէհի վէ ալտատըճը իւմիտլէր վէրիլէրէք կիւնիւ-
 նիւ կէչիթմէսինէ պիր գօլայ չարէ տիւշիւնիւլմէք,
 իլա գալի վէ թէմէլլի սուրէթտէ հիմմէթ ու ինայէթ
 պույրուլմագ, հէր սընըֆ միլէթ մէմուրիսինին, վէ
 խուսուսիյլէ Եաթրիքիսանէմիզին վաճիպէյի զիմմէ-
 թիստէնտիր : Օիրա, խուսուսիյլէ թաշրալարճա,
 միլէթտաշարըհլոյ, բէք ֆէնա պիր հալտէ պուլու-
 նուպ, վէ շու հալէրինի իսէ, վագթ աւ հալին սա-
 յէսինտէ ճիւզ իւ քիւլլի հիսս իթմէքտէ օլտուգլա-
 րնտան, աճլըգտան երգըմագ իւզրէ պուլունանլարրն,
 ֆուրունտան էքմէք պէքլէտիքլէրի միսիլու, կիճէ կիւնք

վագրատ կիւլիսթանը տերայիսինտէ , (տերայէր) ճիւղիյ-
 յէթ նէվիստէն չիւէքլէր հուսուլէ կէթիրմիշէր տիր-
 մէսէլա, Իւսկիւտարրն Ղեմարանը, Խապէօյ, Սամա-
 թիա, Քրիկիչ, վէ Մայր Եկեղեցի մէքթէպլէրի, լա-
 քին, պուշարրն Էօմիւ բէք աղ սիւրիւպ, վէ բէք չօդ
 մուժանաթլար կէօրէրէք, բէք աղ եաշայա պիլտիքլէ-
 րի շէօյլէ տուրսուն, մէքթէպլէրի Խարէսինճէ լաղըմ
 կէլէն թալիմաթ ու մալիւմաթտա, քէմալէթի քեա-
 միլէլէրի պուլունմատրղընտան, թապիաթիյլէ, նէ
 էքիլէն թօհուժա պէտէլ պիր սէմէրէ ալընապիլմիշ
 տիր, վէ նէտէ մէմուլտան պուլունման մուհասսէնաթ
 կէօրիւլէ պիլմիշ տիր :

Վճրնամագ հալ :

Եփքարրըրըր թաստիդ նիյէթիյլէ, շու խու-
 սուտա պիր քիւչիւճէք հիսապ պահսընա կիրիշէլիմ :
 Մէսէլա ֆարղ խտէլիմ քի, եիկիրմի պէշ սէնէ-
 տէն պէրու, Իսթանպօլ մէքթէպլէրիմիղին քեաֆֆէ-
 սինտէ, իւսթ իւսթէ պէշ պին չօճուդ օդուժադ
 իւղրէ պուլունմուշ օլտուն, վէ պէհէրի տախի մէք-
 թէպտէ միւթէմատիէն պէշէր սէնէ Էօմիւր կէչիր-
 միշ պուլունմուշ, օլ վադթ թապիաթիյլէ 25 սէնէ
 դարֆընտա 20 պին նէֆէր, պէշէր սէնէլիք թահսիլի
 մալիւմաթ իթմիշ շակիրտան չոգմըշ օլաճագտըր, հայ-
 տէ շունլարտան 5 պին նէֆէրինի չիւրիւյէ չոգարա-
 լըմ, գալարն 15 պին նէֆէր մէքթէպլէրի շակիրտանը,
 եանի օդուր եաղար, վէ եաղար օդուտուղունու
 տիլար տէլիգանը, Պիղ զանն խտէրիղ քի, հադը-
 գաթէն մէքթէպլէրտէ պու գատար շակիրտան իչին
 հէֆի լաղըմ կէլէն մէտարիֆաթ օլունմուշ, վէ քիւլլի
 զահմէթ ու մէշագգաթ շէքիլմիշ, վէ հէմտէ օլ
 գատար նէֆէր միւրէքքէպ եաղարըշ շակիրտան տի-
 շարը չոգմըշ տըր : Կաքին, էսէֆ իւղրէտէ զանն խտէ-
 րիղ քի, պու կիւնքի կիւն Իսթանպօլ քիւշտարընտա :

մէքթէպտէն չըգմը շտինիլմէյէ շայան , տէյիլ 15
պին նէֆէր տէլիգանլը , պէլքի պին նէֆէր տախի
տէլիգանլը կէօրիւլէմէ մէքտէ տիր :

Քիմտէտիր աճէպա դապասաթ , մէքթէպլէր-
տէմի , եօխասա շակիրտանտա՛ մը , մէքթէպլէրտէ օլ-
տուղու իչին պիղճէ պիղ , վար գուլվէթիմիղ իլէ
խտտասա իտէպլիլի իսէքտէ , օգույանլարրմըղը տասա
զիյատէ վէ գօլայճա իսքերաթ իթմէք իչին , պալեատա
զիքրինի կէչտիկիմիղ պիր գաչ մէքթէպլէրին , իյի
պագըլտըղլարը վագթլարտա , մէյտանէ կէլմիշ օլան
մէյլէլէրինէ , տիգգաթ իյլէմէլէրինի քերաֆի ատտ
իտէրիղ :

Մէքթէպլէրիմիղտէն մէմուլ օլուան մէյլէ
չըգամամասրնրն բէք չօգ սէպէպլէրի վար իսէտէ ,
պաշլըճալարրնտան պիր գաչարրնր պէյան իտէլիմ :

Պիրինճի , էն քիւչիւք չօճուղլարա քերական օ-
գութտուրմադ , վէ եախօտ սիյաս թաշ վէ սիյաս
թաստա իւղէրինտէ եազը էօյրէթտիրմէք իչին ,
թայյին օլուան հօճալարրն , ալէսսէվիյէ մէղքիւր իշէ
եարամաղ քիմէսնէլէրտէն իսլարէթ պուլուանմասրտը ,
վէ պու թագսիրաթ իսէ , պու կիւն վէ պու սաաթա
գատար , մէրգուլան հօճալարրն օլմայուպ , իլլա մէք-
թէպլէրէ նէղարէթ իտէն շոգարարճու եախօտ Տնօ-
րէն աղալարրն , վէ պինապէրին Վաղական խորհուրդ-
լարրնտըր : Պու խուսուստա շիմտիյէ գատար , օլ գա-
տար տիգգաթսրղըղ օլուանմագտատըր քի , կիւյա էն
քիւչիւք չօճուղլարա հօճալըղ իթմէք , էն պայաղը պիր
շէյտիր կիպի , նէրէտէ պիր ֆադրը , ալիլ իւլ միղաճ ,
հէր ճիհէթլէ ատէմի լիյագաթ վէ գուտրէթի տէր-
քերար պիրիսի վար իսէ , հէմ ուճուղ օլուպ , մէքթէ-
պին մէսարիֆինճէ պիր ֆայիտէ օլուան , վէ հէմտէ շու
ֆագըր վարսըն կէչինսին տէնիլէրէք , թայյին օլուան-
մագտէտիր , հալպուքի պու տիգգաթսրղըղըն մասգու-

բու օլ դատար չօդ վէ օլ դատար պիւյիւքտիւր քիւ
 հէման չօճուղլարրն էքսէրիսինին , սօնոււտա ՚հիւ պիր
 շէյ էօյրէնմէյիպ , դօրդագ , թէրպիյէսիլ , բիս վէ
 թէնպէլ օլմասրնա , եիւզտէ սէքսէն , տօգսան վէ պէլ-
 քիտէ տահա զիյատէ սէպէպիյյէթ վիրմէքտէտիր
 Պու խուսուս պաղչէսինէ եէնի Ֆիտան տիքտիրմիշ պիր
 ատէմին , հալէ տահա շիմտիքի հալ բէք ուֆագտըր-
 լար , պիր ուսթա պաղչէպան կէթիրիպտէ այտա պիր
 դաչ եիւզ դուրուշ մաաշ վիրմէքտէն իսէ , շու պիղիմ
 մահէլէ սէպղէվաթճրսրնն եանրնտա քի չըրագ պօշ-
 տա կէզմէքտէտիր , հայտէ հաֆթատա սէքիլ օն դու-
 բուշ վիրէրէք օնու կէթիրէլիմտէ , հէմ չօճուղ կէ-
 շինմիշ օլսուն , վէ հէմտէ ուճուղճա պիղիմ պաղչէ
 պագըմըշ օլսուն տէյէն պաղչէ սահիպինին , շաշղըն-
 լըղընա պէնղէր , ղէվալլը հիւ տիւշիւնմէղ.քի , պիր
 Ֆիտան լայրղը , կիւզէլ վէ մէյվէտար պիր աղաճ օլ-
 մագ իշին , թա պաղչէյէ տիքիլտիյի կիւնտէն ուսթա
 պաղչէպանրն հիմմէթ ու իգտամաթը լաղըմէսինէ միւհ-
 թաճ տրո :

Օ կէվալլը Օպաղկոյ հօճալարը , գըրգ միննէթ ,
 սէքսէն բէճա , վէ ճիւզի պիր մաաշ իլէ պիր Օպաղ-
 կոցտան իշէրու կիրտիլէրմի , իլ.ք պաշլայաճագլարը
 իճրա , Վղալարա վէ գէնկին չօճուղլարրնա միւտահէ-
 նէճիլիք վէ թէմէննա իթմէք , էթէք դավուշտուրմագ ,
 վէ պաշ էյիպ էլ լէթ էֆէնտիճ տիմէքտէն իպարէթ տիր
 Օաթէն քէնտիլէրի մալիւմաթճա Փագըր վէ հալճէ
 սէֆիլ օլտուղլարը էճիլտէն , թապիւսթիյլէ թէրպի-
 յէճէտէ տալի բէք չօգ Փագըր պիր հալտէ պուլուն-
 նաճագլարրնտան , սիննլէրի վէ դանլարը իղթիղասըն-
 ճա , օյնայրպ եարամաղլըգ իտէն չօճուղլարա , եա պէտ
 պէտ լագըրտըլար վէ քիւֆիւրլէր իտէճէքլէրի , վէ եա
 տա հիւ ալտըրմայարագ , չըպըղընը եագըլպ պիր քէօ-

շէտէ օթուրածագլարը շէօյլէ տուրսուն, հէր պիր հէյ-
յէթ ու հարէքէթէրիյլէ չօճուղլարա պիր էյի իպրէթ
օլածագ ևէրտէ, չօճուղլարըն իօթիհղասընը, վէ ֆէ-
նա իպրէթ պլալարընը տախի մուճիպ օլածագլարը
շիւրհէտէն միւսթաղնիտիր :

Վապիէն սէօյլէրիղ քի, էօյլէ հօճալարըն էք-
սէրիտի, չօճուղլարըն թէմիղլիյինէ տիղղաթ իթմէյէ
պօրճլու պուլունտուղլարը հալտէ, ֆագըրըղլարընտան
նաշի, պիղղաթ քէնտիլէրի քէհէլէլէր քէնէսինտէ պու-
լունմագտէ, վէ մէսքին էլպիսէլէր իչէրինտէ ևաղըն
ղօղմագտէ, վէ գըշըն տախի տիթրէմէքտէտիրլէր :
Սենութմայալըմ, պիչարէլէրտէն նիչէլէրինին, զարու-
րէթլէրի սէպէպինտէն, կիճէլէրի ևարը աճ ևարը թօղ
ևաթըպ, վէ կիւնտիւղլէրի տախի, գարընլարընը տօյուր-
մագ իչին, չօճուղլարըն թէմիտիլէրինտէն արթածագ
եէմէքլէրէ միւհթաճ պուլունտուղլարընը, կէօղ տիք-
տիքլէրինի, վէ հաթթա պաղէն Տնտես իլէ իթթիֆագ
իտէրէք, տահա չօճուղլար ևէմէղտէն էվվէլ թէմիտի-
լէրինտէն կիղլիճէ օնտալըղ տախի պարըղլարընը :

Պիղիմ պուսահիհիլէրի սէօյլէմէքտէն միւրատը-
մըղ, էօյլէ պիչարէ հօճալարը զէմմ ու ֆասլ իթմէք
օլմայուպ, իլլա հէմ մէրղումանըն սէֆիլլիքլէրինի ա-
ճընաթագ անլաթմագ, վէ հէմտէ կէրէք Վաղապան
խորհուրդլարըն, վէ կէրէք էհալինին տիղղաթը թամ-
մէսինի, շու մատտէ ի միւհիմմէ իւղէրինէ տապէթ
իթմէքտէն իպարէթտիր, զիրա պիր իլլէթ պիլինմէտիք-
ճէ, տէրմանը արանմագ օլամագ, վէ միլլէթիմիղտէ ի-
սէ, ալ չօղ պիւյիւք մատտէլէրէ տիղղաթ օլունտու-
ղու թագտիրտէ, պէօյլէ հալճէ բէք պիւյիւք օլուպ,
ֆէգաթ սուրէթի զահիրէտէ բէք քիւլիւք պիր շէյտիր
կիպի կէօրիւնէն խուսուսլարա, ասլա տիղղաթ օլուն-
մամագտատրը :

Մթթըղ էօյլէ պիր ֆագըր ու սէֆիլ, վէ ալիլիւլ

միզած հօճալարն , պիր թարափտան քէնտի կէշինմէ-
 շէրինի տիւշիւնիւայ , վէ տիկէր թարափտան տախի ա-
 օնմի լիյադաթլարը տերքեար պուլունտուլու հալտէ
 եէթիշտիրէճէքլէրի ֆիտանլարն , վէ եախօտ թալիմ
 ա թէրպիյէնին իզք տերպլէրիէ հիստէմիւտ գրա-
 ճադլարը չօճուդլարն , նէ եօլտա իլէրու կէլիոյ , վէ
 նէ թահսիլ իտէճէքլէրինի , զիճնիմիզին օուրու վէ
 րահաթ վադթինտէ , պիր իյիճէ թէսալվուր իտիոյ ,
 վէ իւզէրինէ տախի լէք չօդ միւթալաա իթմէլիյիլ :

Աէօյլէտիքլէրիմիզին թահդըզը զըմնրնտա , լէք
 գօլայ պիր թարիդ օլմագ իւզրէ , էհլի մէրագլարն
 պազը մէքթիւզլէրի կէզլու շէշմանր տիգդաթ իւզրէ պիր
 նազար պույուրմալարնը , վէ կիլլիճէ պիր դաչ չօճուդ
 նէդալէրինէ ճէլայ իլէ , պիր քերազան օգութտուրա-
 րագ , էնվայի նօթալար իւզրէ , տիւզ իպարէ օգու-
 թալարնը սէյր ու թամաշա վէ կիւշ իթմէլէրինի տաւ
 վէթ իտէրիլ :

Քերական հօճալարը իւզէրինէ պու գատար ու-
 զուն սէօյլէմէմիլ , իհթիմալտիր պապըլարն թէաճճիւ-
 պինի մուճիպ օլաճագտը , լարին պիլ թէքրարէն
 սէօյլէրիլքի , կէրէք Ասու մնական խորհուրդ թարա-
 փրնտան , վէ կէրէք Աազական խորհուրդլար թարափ-
 ւարնտան , մէքթիւզլէ տիգդաթ օլունմայա շայան է-
 կէր լէք չօդ շէյ վար իտէ , պիրինճիսի պու մատ-
 տէտիր : Քերականութիւն , ճարտասանութիւն , տրաւ
 մարանութիւն վէ սայիր «Յիւլու տերալէր հօճալաւ-
 րնտան զիյատէ , շու ֆագրո քերական հօճալարնա
 տիգդաթ օլունուայ , վէ էն թէրպիյէլի , էն նէդաքէթ-
 լի , էն թէտպիրլի , էն միզաճկիր , վէ էն զիյատէ թէ-
 լաֆֆուզու թէմիլ զաթլար , միգտարի քիֆայէ մա-
 ալար վէրիլէրէք թայլին օլունմալըտըլար , շիւնքի
 քերական օգութմագ հօճալըզը իթմէք , քիթապէթ ու

մալիւմաթ , վէ սինաէն ալէյճ ատապ ու թէրպիյէ
 էպնիյէսինէ պիր թէմէլ դոյմադ տիւնք օլտուղու-
 տան , մէղքիւր թէմէլի դոյան գալփանըն մէհարէթի
 տախի , էպնիյէյի սաշա չոգարածագ գալփանընքինէ
 հիչ տէյիլ իսէ , քէնտի ճինսինտէ միւսալի տէրէճէտէ
 պուլունմալըտըր : նասըլքի ատէթա էպնիյէ գալփա-
 լըղընտա տախի պու ուսուլա թիայէթի թամմէ օլուն-
 մագտէտիր :

Այլ խոշտուտա տերին միւպահասալարա կիրիչ-
 մէյէ եէրիմիղ միւսաատէ իթմէղ իսէտէ , եալընըղ
 շու գատարընը սէյլէրիլ քի , ուփաճչո չոճուղլարըն
 հոճալարընտա , չոճուղլարըն թապիաթլարըլա , գօ-
 լայճա իմթիղաճ իտէ պիլիր պիր թապիաթ պուլուն-
 մալըտըր , շէյլէ քի , Քրգումլար հոճալարընտան նէ
 իւրքմէլի տիրլէր , նէ գօրգմալըտըրլար , վէ նէտէ
 սագալընը սաշարագ մէյոնն վարի թէփէլէրինէ գա-
 տար չոգմալըտըրլար , իլա քէնտի չաղլարընա մախտուս
 պուլունան թապիաթ իւղոն , հոճալարընը սէվմէլի վէ
 իթաաթ իթմէլիտիրլէր : Ա է պու պապտէ իսէ , զանն
 իտէրիլ քի , Մաղկոցլար իչին , էհլիյէթլէրի եէրին-
 տէ գատըն հոճալար , պուլունտուղու թագտիքտէ ,
 էրքէք հոճալարա թէրճիճ օլունսալար սէղատըր :

Մաղկոցտան սօնրա սրբա կէլիր , քերականու
 թիւնա գատար սաշգա քիթապլար օգուժտուրուլան
 ատի մէթէպլէրէ , մէղքիւր մէթէպլէրին հոճալարը
 տախի հէման պիլա ֆարդ այնի հալտէ պուլունմագ-
 տէտիրլէր . հալպուր քի , օրատա չոճուղլար տահա պիւ-
 յիւճէք օլտուղլարընտան , թապիաթիյէ , տահա զի-
 յատէ թալիմ ու թէրպիյէյէ միւհթաճ պուլունտուղ-
 լարը թագտիքտէ , էսէֆ իտէրիլ քի , տահա թէրպի-
 յէսիլ պիւյիւմէքտէտիրլէր . շիւնքի օլ եաշտա պու-
 լունան չոճուղլար , ալէստէվիյէ ատէմ դէվգլէնիպ
 էյլէնմէյի , վէ պիր պիրիյէ տալաշուպ պօղուշմայը դի-

յատեն՝ սեփարիքէրիստէն , հօճալարնտան գօրգուպ
 վէ էյի իպրէթ աշմաղարնտան վաղ կէշիլտիկի հալ-
 տէ տախի , պիղղաթ հօճալարնրն ատէմի լիյադաթըն-
 տան նաշի , ատէթա ճուրճինայա չըգըշարադ , պիւա-
 րէլէր իլէ էյլէնմքտէտիրլէր . Այլվէլէրի հիւ տէյիլ
 իսէ հօճալար քէնտիրլէրին մուհաֆագա իթմէք իչին ,
 ֆալագա տէյէնէք գուլանըլար իմիշ , հալպու քի ,
 շիմտի օ տախի , ալէսսէվիյէ մէքթէպլէրտէ եասագ
 օլտուղուտան , վէ աայիր թարիգ իլէ չօճուղլարը ի-
 տարէյէ տախի իղթիտար ու էհլիյէթլէրի օլմաարղըն-
 տան , վագաա եինէ պաղէն կիղլի կիղլի եա պարպարճա
 ֆալագա տէյէնէք գուլանմագտէ , վէ եատա սիլլէ վէ
 թօգաթ սիլահլարնա դանաաթ իթմէքտէ իսէլէրտէ ,
 հէր հալտէ պու պապտէ մէյյուս պուլունմագտէտիր-
 լէր , էլէ մէղքիւր մէքթէպլէրտէ հալեա շիմտիյէ
 դատար , ալէսսէվիյէ օգութտուրուլան քիթապլար ,
 քէք էսէֆէնկիղ սուրէթտէտիրլէր , շէյլէ քի , Աաւիթ
 մարգարէ կիւնիւնտէն գալմա պիր Սալճու , Աաքեալ-
 շար վաղթիւտէն գալմա պիր Արախաան , վէ Աարեկա-
 ցի կիւնիւնտէն գալմա պիր Աարէկ : Պունլարն իւչիւն-
 տէն տախի չօճուղլարն հիւ պիր շէյանլայամատրղլարը
 շէյլէ տուրսուն , պինաէն ալէյհ հիւ պիր էյլէնճէ
 տուրղուսու տախի տույամատրղլարնտան , թապիա-
 թիլլէ , եա օտանճ կէթիրիպ մէքթէպտէն սօումագտա ,
 վէ եատա , չօճուղլուղլարը իղթիղասընճա , սայիր
 էյլէնճէլէր պուլմայա վէ մէյլ ու մուհապպէթ վիրմէ-
 յէ մէճպուր օլմագտէտիրլէր : Այլվէթ , անալար վէ
 պապալար , էվլատլարըմըլ մէքթէպէ կիտիյօրլար , վէ
 թահսիլ իւղրէ պուլունույօրլար տէյի սէվիւտիքլէրի
 վէ էհալի իսէ , մէքթէպ ուղուրունա շունճա մէսարիֆ-
 լէր իթտիքլէրի թագտիրտէ , զէվալլը չօճուղլար , սէ-
 նէլէրճէ թէհիւ եէրտէ մէքթէպէ կիտիպ կէլմէքտէ ,
 վէ հիւ պիր շէյանլամատրղլարը քիթապլար իլէ , տիգ-
 սիղ օյունունա չըգըլմագտէտիրլէր :

Այնչիւն շիւտի իլերուակ պաշտանն , եանի պիք
 թագրմ ասիւնու քիթապար տերսի վերիլէն մեք-
 թէպէրէ . պունարտա պուլունան հօճալար տախի ,
 տահա երազըն վագըթլարա դատար , ալեսսէվիյէ էվ-
 վէլքիլէրին սրաարնտա պուլունանուշար իսէտէ , համա
 օլսուն քի , արթըգ շինտի , քէնտի դատար ու գըյմէթ-
 Լէրինի թանրմայա պաշամըշտըղար . լաքին էսէֆ ի-
 տէճէք եէր շուրասըրը քի , պունարըն տախի ջողա-
 րը իւղէրինտէ , հալեա տիր ջող միւտահէնէճիլիք ,
 գօրգագըգ , կէվէքիլիք , տալգամուգըուգ , վէ միւ-
 րայիլիք էսէրլէրի կէօրիւլմէքտէտիր : Այնչի մեղքիւք
 մեքթէպէր հօճալարը իւղէրինտէ , էօյլէ պիր թագրմ
 մէսքինլիք վէ միւրթէքիպիլիք կէօրիւլմէմէքտէտիր , լա-
 քին պաղը պէտ ախագըլըարը , թիթիղէրի , վէ իշ-
 րէթէ միւպթէլա , վէ հաթթա պուտալարը . . .
 պուլունանարը տախիէքսիք տէյիլտիր : Ե ունու տախի
 պէյան իտէրիղ քի , հալեա լայրըլը մուալլիմիլէրէ վէ
 միւտէրրիպէրէ լայրըլը մաաշար վէրիլմէքտէ տէյիլ-
 տիր , վէ պու իսէ միլլէթիմիղտէ հալեա իլմին գըյմէ-
 թի պիլինմէմիշ օլմասընա պիր տէյիլի գամիտիր : Մու-
 ալլիմիլէրտէ պաշլըճա պիր դուսուր տահա վարտըր , եա-
 նի , շակիրտանէ վէրախիլէրի տէրսիլէրտէն պաշգա , թամբ
 ու հարէքթի մեքղուպէլէրի , վէ էլֆապ ու ամալը
 մէմուհիլէրիլէ , իյի իպրէթ օլմագ վամիպամընը եա
 թանրմամագտա , վէ եատա օլ իսասէլէրաէն մահրում
 պուլունամագտէտիրլէր . կէրչի իլէրինտէ թէքթիւք պու-
 ունամագտէտիր . լաքին անլէր միւսթէսնա սայրլաճագ-
 արընտան ումումի պիր հիսապտան թապիաթիլլէ իսա-
 րիճտէ գալըրըր : Մուալլիմիլէրին մաաշարը վէ բիա-
 յէթլէրինին աղըղը շէօյլէ տուրսուն , հէր մեքթէպտէ
 պարի կիւնիւնտէ մաաշարը տախի թէտիյլէ օլունամա-
 սըրընտան , հէմ տիւշարը մուգայիղա օլմագտա , վէ

հէմտէ թապիաթիյլէ մուալլիմիքաէն սամնձ կէթիք-
մէքտէ տիրլէր , վէ նասրլ քի շու սէպէպլէր նէթիճէ-
սինտէն օլարագ , կիւնպէկիւն լայրղլը մուալլիմլէրին
սոցլար էքսիլմէքտէ , վէ արտտան իսէ եկնիլէրի զու-
հուրա կէլմէքտէ տէյիլտիր :

Մուալլիմիք , նէ միւսպարէք խրամէթ , նէ ա-
ղիմ մէսուլիյյէթ , նէ գատար պիւյիւք թագիմ ու-
րիայէթէ լայրղ պիւ մէմուրիյյէթ , լաքին , եազըգ
քի , տահա միլլէթիմիլտէ , չօճուղլարա աթլար վէ տ-
րապալար գատար տախի տիղգաթ ու իւտամաթ օլուն-
մագտէ օլմատրղընտան , վէ թապիաթիյլէ , մուալ-
լիմլէր սէյիսլէր վէ արապաճըլար գատար տախի թէշ-
վիգ ու թէրղիպ օլունմատրղլարընտան , օնլար գա-
տար տախի իլէրու կիտէմէմէքտէտիրլէր :

Միւսպաղաղա՛ իւղրէ մի սէօյլէյօրուլ քիճէպ :
— Ինչալլահ :

Չօճալար իւղէրինէ պու գատարճըգ սէօյլէտիր-
տէն սօնրա , կէչէլիմ շակիրտան թարաֆընա , պու-
մէքթէպլէրտէքի շակիրտանըն հալի , էվվէլքիլէրտէն
ղիյատէ աճընմայա շայանարը . չիւնքի , թապիաթիյլէ
անլէրին շաղարը տահա զիյատէ իլէրուլէմիշ , վէ թահ-
սիլի ուլուճ ու ֆիւնուճա միւնասէպէթ բէյտա իթմիշ
օլտուղու թագտիրտէ , բէք պիւյիւք գլամը պիհուտէ-
յէ կիթմէքտէտիր :

Մէզքիւր մէքթէպլէրտէ , ալէսսէվիյէ քերա-
կանութիւն , ճարտասանութիւն , տրամաբանութիւն ,
ճայնաւորութիւն , թուարանութիւն , աշխարհա-
գրութիւն , Արրաղան պատմութիւն , շայոց պատ-
մութիւն , թիւրքճէ վէ ֆրանսըղճա , վէ սայիր տէրս-
լէր վէրիլմէքտէ տիր : Քերականութիւնլարըն քերաֆ-
ֆէսի գրարա լիսանըմըլ իւղէրինէ օլտուղուճտան ,
վէ ալէսսէվիյէ իսթիմալ օլունմագտէ օլան լիսանը-
մըլ իսէ , աշխարհարա պուլունտուղունտան , պուն-

տա պիւշիւք պիր թէնագիւս (հակասութիւն) վար
 իսէտէ, ոչ խոսուուս իւղէրինէ, իղէրուտէ լիսան պահ-
 սրմըղտա սէօյլէյէճէկիմիղտէն, շիմտի քի հալ, օն-
 տան սարժը նազար իտէր իսէքտէ, պուլունան քերա-
 կանութիւնլարըն հէր պիրինին պիր տիւրլիւ, վէ հէր
 մէքմէպտէ պիրէր տիւրլիւ քերականութիւն օգութ-
 աուրուլմասը տախի, ալ ույղունսուղլուգ տէյիլ
 տիր, զանն իտէրիլ . վագաա, հէր լիսանտա էնվայի
 քերականութիւնլար պուլունմագտէ տիր. լաքին ան-
 լէրին քերաֆֆէսի պիր եօլ թութութուպ կիթմէքտէ ոչ
 տուղլարը թագտիրտէ, պաշլըճա ֆարղլարը, պիր
 պիրինտէն ուղուն գրասա պուլունմալարընտա օլուպ,
 հալպու քի պիղիմ քերականութիւնլարտա, իյղահաթ
 ու թապիրլէրտէ վէ իամ ու մանեալարտա, վէ հաթ-
 թանիղամ ու թէրթիպլէրինտէ տախի իսայլիճէ ֆարղ-
 լար պուլունմագտէ, վէ պու իսէ, Վսթանպօլ մէք-
 թէպլէրինճէ բէք շօղ մահղուրլարը մուճիպ օլմագ-
 տատըր :

Պու պապտէ լազըմ կէլէն միւթալաամըղը տա-
 խի լիսան պահարնա թէրք իտէրիլ :

Ղարտասանութիւն վէ տրամաբանութիւն տէրս-
 լէրինէ կէլինտիքտէ, հէր նէ գատար մէղքիւր մէք-
 թէպլէրճէ պօշ պիր շէյ տիր տէյէպիլիւր իսէքտէ,
 պազը ճէհէթլէ ճիւղիճէ իգթիղասըն տախի ինքեար
 իտէմէտիկիմիղտէն, սալթ շու գատար սէօյլէրիլ քի,
 բէք գրասա սուրէթտէ տէրս վէրլիլէրէք, պիր գաչ
 այրն իչինտէ պիթիրիլմէլի տիրլէր :

Չայնաւորութիւն տէրսի, պիւթիւն պիւթիւն
 պօշ, վէ հէմտէ շակիրտանըն վագթ զայպ իթմէսի-
 նի մուճիպ օլմագտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր :
 Չիւնքի, ճայնաւորութիւն տէրսինտէն մագսէտ խա-
 նէնտէլիք օլմայուպ, անճագ տիրացուլուգտուր, հալ
 պու քի, շիմտիքի ճայնաւորլուղա ՛ոթմա տէրսինին

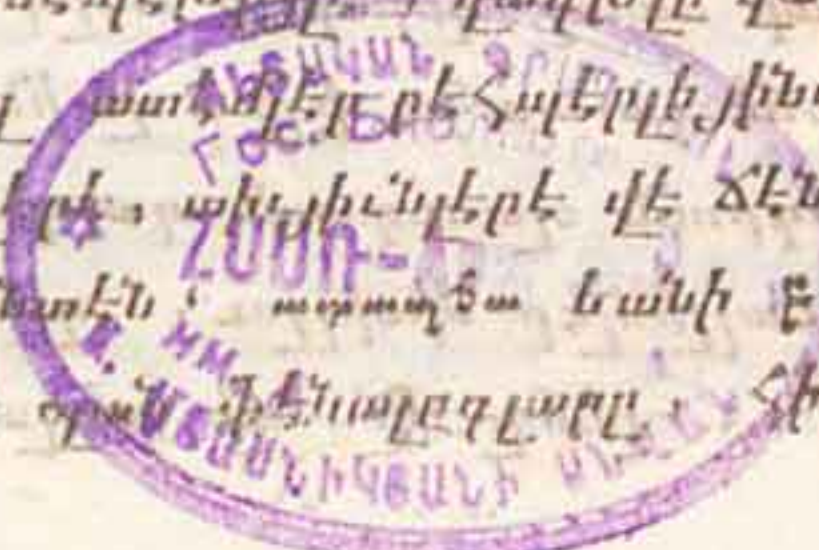

Թաճարի տախտի լազը՝ կէլտիկինատէն, էն զի յատէ
 վազթէ միւհթաճ պուլունան պիր տերս օլտուղու
 հալտէ, չօճուղ մէքթէպատէն չըդտրգտա, ճայնաւօրու
 թիւն հիւ պիր շէյէ եարամամագտատրր, Պու սէօյ-
 լէտիկիմիդի թաստիդ իշին, 20 սէնէտէն պէրու շիմ-
 տիյէ գատար մէքպէթտէն չըդմըշ, վէ եիւզտէ հէ-
 ման ագալլի էլլիսինին ճայնաւօրուղա վազթ սարֆ
 իթմիշ օլտուղուն, վէ շիմտի իսէ, հիւ պիր իշէրինէ
 եարամատրղոն միսալ կէթիրիրիլ, Այմիւ, քիլիսէլէր
 իշին տիրացու չօճուղար լազը՝ իմիշ, էվվէթ էօյլէ
 օլտուղուն պիլ տախտի պիլեր վէ իգրար իտէրիլ, լա-
 քին շունու տախտի օիւալ իտէրիլ քի, անճագ պիր
 դաշ թաշ ալմագ իշին, պիր դօճա պինայրտա երգրայ
 խարապ իթմէք ինսաճ մը տրր, մէկէրէի քեարը ագըլ
 մը տրր, Պունտանտա դաթինագար, հէր մէքթէպատէ
 պու գատար փարալար սարֆ օլունուպ, վէ պու դա-
 տար չօճուղարին էվդաթը պի պէհալարրնա դատրըլըգ
 ճայիլ կէօրիւլտիւկիւ թադտիրտէ տախտի, հէնուղ
 հէր քիլիսէտէ, լայրղը վէ միգտարի քիֆայէ տիրա-
 ցուլար բէյտա օլմագտէ, վէ մէմուլ օլունտուղու
 իւզտէ քիլիսէլէրէ խըսմէթ իթմէքտէ մի տիրլէր,

Պու տիրացուլուգ մատտէսի, մէքթէպլէրճէ բէք
 մուզիրը վէ մէյվէսիլ պիր մատտէ օլտուղունտան,
 պիրալ թաֆտիլլիճէ սէօյլէյէճէկիմիլ իշին, էվվէ-
 լինտէն մագուր տիլէրիլ:

Տիրացու չօճուղար, երալընը քիլիսէ խըսմէ-
 թինտէ պուլունանայրալ, տայիմա տիւյիւնլէրէ վէ ճէ-
 նագէլէրէ տախտի կիթմէքտէ տիրլէր: Զօչուղարրն
 տիրացուլուգ միւնասէպէթիլ, դալթը վազթարը,
 վէ լայրղը լայրղարը ամալլէրէ հալէրլի ինտէ պու-
 լունարագ, քիլիսէլէրէ, տիւյիւնլէրէ վէ ճէնագէլէրէ
 կիթմէլէրի սէպէպիտէն, արտաճա եանի քարոյապէս
 զուհուրա կէլլէքտէ օրմէ քիլիսէլէրէ, հիճապ ու

85-80571

էստեփիմիդտէն Նաշի, սիւքիւթ իւզոէ կէշտիքտէն սօն-
 բա, անձադ շուրասրնա հէր քէսին տիգգաթը քեա-
 միլէսինի տալէթ խտերիդ քի, ալէսսէվիյէ ֆուգարա
 չօճուգ լարրնրն, տիրացուլուդա վազթ լարր սարֆ իթ-
 տիրիլտիքտէն դաթին շար, նիլէլէրինին, եա սագաթ
 օլմալարրնր, վէ եատա էօլմէլէրինի մուճիպ օլմադ,
 մէկէրլի րիպայի հագգ մը արը, մէկէրլի էօյլէ պիր
 միլէթճէ անգարիյայը, երլարձա էօյլէ դէվալը չօ-
 ճուգլարա չէքտիրմէք, մէրհամթ, ու հագգանիյ-
 եթմտէն մի տիր, Քիլիսէլէրէ, ճէնապէլէրէ վէ
 տիւյիւնլէրէ տիրացուլար լաղըմ իմիշ, չօգ իյի, մէ-
 կէրլի պոճնուն պիր մահղուրսուլ կօլու կօգ մու-
 տուր, Պիղճէ պիղ պու պասպտէ պիր թարիդ պէյան
 խտերիդ, Տիրացուլուգ էօյլէ պիր շէյ տիր քի, հէմ
 հէր վազթ լաղըմ արը, վէ հէմտէ, զաթմէն փարա-
 լար սարֆ օլուճաճագ օլան խուսուսլար իլին լաղըմ
 արը, խմտի էօյլէ թէհի կէրտէ, պիր թաղըմ, թէր-
 քիպի պէտէնի ըուխասաթ վէրիլի վէրմէղ չօճուգլար,
 գարմագարըշ շու կօլա սէվգ օլուճանագտէն իսէ, տի-
 րացուլուգ տախի, փափասլուգ կիպի պրըճա պիր մէ-
 մուրիյէթ սրրասրնտա թութուլարագ, խասսէթմէն
 պիր տիրացուլուգ մէթթէպի աշղըպ, վէ շու իլմին
 թահսիլինէ արղուքէշ պուլուճան չօճուգլար, վէ խու-
 ուսիլէ տէլիգանլըլար, եախստ պիւյիւք ատէմէր,
 թէրքիպաթը պէտէնիյէլէրի պիր ուսթա հէքիմէ
 կէօսթէրիլտիքտէն սօնրա, գապուլ օլուճասլար, վէ
 պատէհու օրատան չէհատէթնամէ իլէ շղան տիրա-
 ցուլարը, հէր քիլիսէ քէնտի թարաֆրնտան, իւզու-
 մի միգտար մաաշ վիրէրէք ճէլպ իլէ, խրամթ իթ-
 տիրտէ, աճէպա տահա իյի, վէ ինսաֆ ու հագգանիյ-
 եթթէ մագրուն օլուգտան պաշղա, տիրացուլար տա-
 խի, մուալիլիլէր միտիլու, զիրի իթասթլարրնտա
 պուլուճամուշ օլմադ մը, վէ քէզալիք կէրէք ճէնագէ

22
 25
 27

սահմանափակ լինելու պատճառով և անհավանական
 թվերով ինչ անհավանական, իսկ թե անհավանական գաղափար
 անհավանական կեղծ լինելով, սահման չկալով լայնորեն պար-
 չելով օրինակ մը, վե շուր ճիշտ լինելով, վե լայն մեթոդ
 չօժող լարը, միլիոն ձևերի անհավանական գույք լար-
 րագ, վարձի պի պահանջարկներ սայիթ ու լուսն ու
 ֆիլանտրոպ թահասիլինե ապրի ի թմալներ, չօժող սահման-
 լի լինելով, վե պիստակն ալե ճ ու լուսնն միլիոն լի միլի-
 ճե լեք չօր միլիոնաթ ու մուհաստենաթ հասրլ օլ-
 մալ մը . էմիա, պու պապտե պիդե ճե վարդ օլարագ,
 մեթողումն տիրացու չօժող լարը միլիոն փարասրլա
 մեթոդ պտե օղուտող լարը մուգապիլ, քիլիստե
 խրտմեթ ի թմալներ, վե տիրույնե ճենաղեյե կի թ-
 տիրելիստե տախի, պատիհե վա կի թմալիա, իլա
 ալ չօր փարա ալարող լարը պեյան օղունուր իմիլ . չօր
 իլի, լաքին պիլ տախի գարշորդ օլարագ, պիրիմեթ
 խուսուս իլին սիւալ իտերիլ քի, մեկերի պու անգա-
 ղիյալը եալընը պե վարդ սեյի չօժող լար մը չեքմեյե
 պորձ ուտող լար, տիրելի չօժող լար տախի օլ մեթ-
 թե պեյտե օղունադտե տեյիլ միտիրելի, վե մեկեր-
 չը անելի թահասիլի ման սեյի պու շուն մալարը, քեն-
 տիրելի իլին պիլ դադապը ալի մմի սայրլ մալը տըր .
 վե պունտանտա գաթիսնադար, միլիոն քենտի չօժող-
 լարը քիլիսե խրտմեթ իլին մե մեթոդ պե վերմեքտե
 տիր . եօխա ու լուսն ու ֆիլանտրոպ թահասիլ իլին մի .
 վե իքիմեթ խուսուստա տախի սիւալ իտերիլ քի,
 գե վարդ չօժող լարը, իլի տե օրտեր դուսուշ ալ-
 մալ իլին, եալըն սրճաղնտա վե թօղունտա թօր-
 րաղնտա, վե գրըն տախի գարընտա եաղմուրուն-
 տա վե սուղունտա, տերսիսի եիւլ իւսթիլնե պրրա-
 գարագ, ճենաղեյե կի թմալներ ճագ գ մը տըր, ինսաֆ
 մը տըր, օլ սեյե պեյտե տեյիլ խասթե լիքելի տիր-
 չար օղու պ եաթարդ լարը, միլիոն տիր գաթ ի թմալ

տէ, կէօրմէքտէ, հէքիմլէր կէօնտէրիպ, վէ լազում
 կէլէն մէսարիֆաթընը իթմէքտէ՞ մի տիր, վէ սա-
 դալմայրայ էօլտիւկիւ թագտիրտէ տախի, անասը վէ
 պապասը պուլուճան պիչարէլէրէ, էվլատընըն տիյեէ-
 թիսի էօտէմէքտէ, վէ եախօտ էօլմէքէճէկիսէ էվվէ-
 լինտէն պիր էմնիյէթ կէօսթէքմէքտէ՞ մի տիր :

Հաղըգաթէն, պիչարէ անալար, վէ պիչարէ պա-
 պալար, քէնտիլէր նէ իւմիտ իլէ էվլատլարընը մէք-
 թէպլէրէ վիրմէքտէ, վէ մէքթէպլէր իսէ, նէ էօլ-
 տա էվլատլարընա պագմագտա տըրլար :

Տիւյիւնլէրտէ գազանտըղլարը տախի, ճէնազէլէր-
 տէ գազանտըղլարընտան չօգ ֆարդը պիր շէյ օլմա-
 տըղը, վէ կիճէլէրի ույգուսուզ գալըպ վէ սէֆիլ օլա-
 բազ, քէզալիք քէյֆսիղլիյի տալէթ իթտիքլէրի շէյ-
 լէ տուրսուճ, նասըլ քի ագտէմճէ տախի սէօյլէտիք,
 ատապճա տիւչար օլտուզլարը ույղուճտուզընզլար,
 ազ չօգ սահիպ զիմմէթ օլան Վազախան խորհուրդ-
 լարըն թիւյլէրինի տախի իւրքէթսէլէր սէզա տըր :

Պիլիմ տիրացու չօճուզլարըն պու հալլէրի իւզէ-
 րինէ եազտըղլարընը, եալընըզ մէսմուաթէ նազա-
 բէն, վէ տիչարտան ալտըղընըլ մալիւմաթա պինաէն
 օլմայրայ, իլա պիր պուչուզ սէնէ գատար տէվամ
 իթմիշ օլտուզուճուզ մէքթէպ տնօրէնլիյի մէմուրիյ-
 յէթիմիզ հէնկեամընտա, պիզղաթ միւշահէտէ իթ-
 տիյիմիզ վուզուաթլարա թէվֆիզան տըր. շէյլէ քի,
 նիչէ նիչէ տէֆալար, զէվալը չօճուզլար, կիւնապիւն
 տէրսլէրիյլէ մէշղուլ պուլուճտուզլարը հալտէ, հայ-
 տէ ճէնազէ վարտըր տէյի չաղըրտըղլարըն քէնտի
 կէօզլէրիմիզ իլէ կէօրմիւշ, վէ հաթթա պիր տէ-
 ֆասընտա, զայէթ հիտտէթէ կէլէրէք, մուճանաաթ
 իթմէք իսթէտիկիմիզտէ, միլլէթճէ պիր գանուճ օլ-
 մատըղը թագտիրտէ, պիզիմ մուճանաաթ իթմէմիզին
 հաղպար օլտուզու քէնտիմիզէ իպլապ օլուճմազին :

Թապալաթիյէ սիւքիւթ իթմէյէ մէճպուր օլմուշ , վէ
 պատէհու հիւ տէյիլ իսէ , պուլունտուղումուղ մա-
 հէլլ իշին , պիր նիզամ վաղ օլունմար զբմննտա խայ-
 լիճէ խտտա իթմիշ իսէքտէ , հայրֆ քի , օլ վա-
 դրթլարտա միլէթճէ պօրալար իւսթէ կէլտիկինտէն ,
 պիզիմ նիյէթիմիզ տախի հուսուլ բէզիր օլամամրշ
 տրր :

Պու միւթալաայր իթմիշ օլսագ օլմասագ , զաթէն
 միլէթիմիզին էօյլէ պիր տիրացուլուդ վէ նօթա մէք-
 թէպինէ էշէտախի իհթիյաճը պուլունմադտէ տիր , շիւն-
 քի , իսթանալօլտա տախի երաժշտութիւն վէ նօթա
 տերսի վէրէն հօճալարնն բէք ալ պուլունտուղու շէօյ-
 լէ տուրտուն , թաշրալարճա շու խուսուստա բէք չօդ
 դարուրէթ շէքիլմէքտէ տիր . շէօյլէ քի , բէք չօդ ճայ-
 նաւորուդ հօճալար արանմադտա , վէ հէման հիւ պիր
 թանէ պուլունմամագտէ տիր : Ա է պունտան սօնրա
 տախի , մէքթէպլէրիմիզ էսկի ուսուլտէ գալտրգճա ,
 երաժշտութիւն հօճալար բէյտա օլմար , իգպալ գու-
 շունուն պիզէ եալէր օլմարնա թապի պուլունմաճագ
 տրր . զիրա , թապալաթիյլէ էօյլէ հօճալար բասթ կէ-
 լա բէյտա օլաճագ օլուպ , վէ բասթ կէլա իսէ , բէք
 ալ բէյտա օլտուղլարր , վէ թաշրալարտա տախի , վագ-
 թը հալին իգթիզարնճա , քիլիսէրէ վէ մէքթէպ-
 լէրէ , էվվէլքինտէն բէք չօդ զիյատէ դարթէթ կէօ-
 րիւլմէքտէ պուլունտուղու թագտիրտէ , քիֆայէթ իթ-
 մէյէճէկի շիւքհէտէն միւսթէղնի տիր : Վմտի , թէէ-
 քիա իւզրէ սէօյլէրիզ քի , էյէր քիլիսէլէրիմիզի սէ-
 վէր իսէք , էկէր մէքթէպլէրիմիզի , չօճուղլարրմրզը ,
 քէնտիմիզի վէ փարամրզը սէվէր իսէք , շու ումու-
 մի ճայնաւորութիւն տերսինին մէքթէպլէրտէն գալգ-
 մարնա , պիր ան էվվէլ , վէ էղ ճան ու տիլ սայ
 ու դարթէթ իթմէլիյիլ :

Մթալար , աճըյրնրզ էվլատլարրնրզը , վէ չօճուղ-
 լար , աճըյրնրզ քէնտիմիզի :

Ասու մնական խորհուրդուն թախաժ ու թէր-
 թիպաժընտան սօնրա , մէքթէպէրիմիդ , նէ եօլտա
 թուժուլուպ , վէ Էլէր էօյրէտիլմէսինին իւղէրինէ .
 քէնտի միւթալաամըրը զաթէն պէյան իտէճէք օլտու-
 ղու մուղտան , սայիր տէրալէր իւղէրինէ շիմտիքի հալ
 սիւքիւթ իտէր իսէքտէ , շիմտիտէն շու գատարընը
 տախի ունու թմայրը սէօյլէմէյէ քի , Ասու մնական
 խորհուրդուն մէմուրիյէթի , սայիր հէր պիր մէմուրի-
 յէթտէն նաղիք , վէ միւհիմմ օլուպ , վէ հէփսինտէն
 ղիյատէ պիր աղիմ մէսուլիյէթ թահթընտա պուլուն-
 տուղունտան , վէ տէվրիմիդ իսէ , շապիլէ շէքէր պիր
 տիր տէվրի օլմայուպ , իլլա հրէնէ տէվրի օլտուղուն-
 տան , մէղքիւր խորհուրդ թարաֆընտան , օլ պապ-
 տէ , էֆքեարը ամմէ , ալէնէն սիւալ օլունտուղտան
 սօնրա , ամէլիյաթա միւպաշէրէթ օլունմուշ օլսա , պիղ-
 ճէ քէք էյի օլուր զանն իտէրիդ , վէ շու խուսու-
 սու ածիգանէ նասիհաթա տախի ճէսարէթ իտէրիդ :

Սէշէ «երևի՛ցէ «եզւեռեկե՛մ իւնն իեւճճիւպ ինճէ-
 ղնէնը , շիւնի հագգանիյրէն քե՛նիւն շէյ
 հե՛մ «երդե՛ն օլուր վէ հե՛մ քէ «երևի՛ց

ՅԷՆԷԼՕԾ

ՄԷԼԼԷԻՆ « զմնան զայրէնէ եզւէ դեր էլլէնէ ճէվիւթ
 քիւր +ի , նեօյէնի իւսնաուղտա զագնարա իսու-
 դիսար քաիի զալէպէ իրէր :

ԵՌԷՆԷ

Բ

ՀԵՅԵՍՏԷՆ

Միլէթիսի սէվմէք վէ իասուտ միլլէթ զայրէ-
 թի շէքմէք , մարգասիրութիւնուն պիր գըսմը վէ գօ-

լայ գրամը տրո տէտիտիք , Մնսան թապիաթընտա ի-
 քի նէվի պիւյիւք տույղու վարտոր , պիրիտի պաշուրդա
 պիր տէրտ ու Ֆէլաքէթ կէլտիքտէ , քէնտիմիզէ
 պաշգասընտան իմտատ ու մէրհամէթ ումմագ վէ
 պէքլէմէք , վէ տիկէրի տախի , պաշգա պիրիսինի տէրտ
 ու Ֆէլաքէթէ տիւչար օլմուշ կէօրտիւ կիւմիւզտէ , ա-
 ճըյրպ մէրհամէթ իթմէք իսթէմէք տիր : (Թապիաթտա
 հէր շէյ գարշուրդը օլտուղու միսիլլու , մէզքիւր
 իքի տույղուլար տախի , պիր պիրինէ գարշուրդ օլա-
 ճագ սուրէթտէ տիրէր , եանի պիրիտի վէ հէր ատէ-
 մին , ինսան ճինսինտէն ալաճագը պուլունտուղու ,
 վէ տիկէրիլլէ տախի հէր ատէմին ինսան ճինսինէ
 պօրճու պուլունտուղու անյաշըլմագտէ , վէ եախօտ
 էօյլէ օլտուղու թապիաթ թարաֆընտան , քէնտի դա-
 միրի վասէթասըյլա , քէնտույէ խապէր վէրիլմէքտէ
 տիր , վէ իշթէ պու տախի հուգուգ ու վաճիպաթ
 մէպատիսինի (պարտքի և իրաւունքի սկզբունք) թաս-
 տիգ իթմէքտէ տիր :

Հէր եէրտէ ազգասիրութիւնուն էհէմմիյէէ-
 թի կէօրիլմէքտէ իսէտէ , պիղ տէրիլ քի , մէմալի-
 քի մահրուսէյի Հահանէտէ , ուսուլ ու նիզամաթը
 տէվլէթէ , տիգգաթլըճա նազար օլունտուղու թագ-
 տիրտէ , ազգասիրութիւնուն էլզէմիյէէթի , հիւքիւ-
 մէթ թարաֆընտան տախի , պիզլէրէ տօղրուտան տօղ-
 բույա , հէմ խապէր վէրիլմէքտէ , վէ հէմտէ ֆէրա-
 յիզտէն ատտ օլունմագտէ տիր :

Պէզիմ նիյէթ ու ուսուլիմիլ , էօթէտէն պէ-
 րու , եազտըլարըմըղըն տէյիլ եալընըլ վէ պաշըլ-
 ճա , աղ չոգ ալիմ սայըլան կիւրուհ թարաֆընտան
 օգունուլմասը , իլլա վէ խուսուսիլլէ հէրքէս , եանի
 ումում խալգ թարաֆընտան օգունուպ , վէ անյա-
 շըլմասընտան , եանի անլէրի միւմքին մէրթէպէ թէն-
 վիր իտիպ , վէ ֆիքրլէրինի ալմագտան իսյարէթ պու-

չունամազին , շու պաշտատա քի սեօյլէտիկիմիզէ , միգ-
տարի քիՓայէ իյզաՏ իտէրիզ :

Պաշգա տէվլէթլէրտէ շտուզու միսիլլու , հէր
միլլէթին քիլիսէճէ վէ մէքթէպճէ մէսարիՓի , թա-
րաՓը միրիտէն գայրըլուպ , վէ միլլէթճէ մէսալիհի
տախիլիյեէլէրի տախի , պիզզաթ հիւքիւմէթ թարա-
Փընտան րույէթ օլունամագտա օլմայուպ , իլլա շու
խուսուսլար հէր միլլէթին քէնտիսինէ թէրք իլէ , օլ
պասպտէ լազըմ կէլէն բէք չօգ իմթիյազաթ ու միւ-
սաատաթը Աէնիյեէ տախի իհսան սլույրուլա կէլ-
միշ տիր : Տիմէք տիր քի , հէր միլլէթ մէքթէպճէ
վէ քիլիսէճէ , վէ եախօտ միլլէթճէ , պիզզաթ քէն-
տու քէնտույէ մէսուլ պուլունամագտէ տիր . վէ պուն-
տանտա նէշէթ իտէր քի , միլլէթիմիզ զամիրճէ ազ-
գասիրութիւնա պօրճլու օլտուգտան պաշգա , հիւ-
քիւմէթին մէպատիսինճէ տախի , ազգասիրութիւնա
պօրճլու տուր , եօխտա նիյաթը խայրիյէյի սալթանա-
թը Աէնիյեէնին խիլաՓընտա հարէքէթ իթմիշ օ-
լուր , չիւնքի սալթանաթը Աէնիյեէնին նիյաթը խայ-
րիյէսի , հէր սընըթ թէպաասընըն , թարիզը մէտէ-
նիյեէթտէ իլէրու կիթմէսինտէն իպարէթ պուլուն-
մագտէ , վէ շու նիյաթը խայրիյէնին հուսուլի իսէ ,
մէքպէթլէր քիւշատինէ , վէ ումոււմուէն էմրի թէնվի-
րինէ , վէ պու տախի հէր հալտէ ազգասիրութիւնա
վէ հայրենասիրութիւնա միւհթաճ պուլունամագտէ
տիր :

Իմտի , չիւնքի միլլէթիմիզճէ ազգասիրութիւն
հէր ճիհէթլէ Փէրիզէտէն պուլունամագտէ , չիւնքի
միլլէթիմիզ սահմանագրապէս իտարէ օլունամագտէ ,
վէ չիւնքի Վզգային վարչութիւն , միլլէթիմիզին իս-
լահը հալինէ մէսուլ պուլունամագտէ տիր , թապիա-
թիլէ , էհալի հէր պիր իյիլիյի , եախօտ ազգասիրու-
թիւնու , պաշլըճա Վաթրիզխանէմիզ թարաՓընտան
պէքլէմէքտէ տիր :

Ազգային վարչութիւն , շինտի եւ վէլքի հալէր-
 տէ օլմայուպ , իքի գաթ մէսուլիյեէթ թահթընտա
 պուլունմագտէ տիր , եանի տիմէք իսթէրիզ քի , եւ-
 վէլքի Ա արչութիւնլար , եալընըզ պուլունտուլարը
 վագթը տիւշիւնէրէք , զուհուրա կէլէն գավղա վէ
 միւնաղաալարը , վէ միւշքիւլաթ սւ մուզայիգալարը ,
 թէսկին ու թէսվիյէ պիրլէ , մէսուլիյեէթտէն գուր-
 թուլուրլար իմիշ , հալպու քի , շինտի քի Ա արչու-
 թիւն , պուլունտուլու վագթտան զիյատէ , կէլէճէք
 վագթըն տախի մէսուլիյեէթինի իւզէրինէ ալմըշարը ,
 շիւնքի , էհալի եալընըզ հազըրտա պուլունան գավ-
 ղա վէ միւնաղաանըն թատիլ ու թէսվիյէսինէ զեր-
 րէճէ գանաաթ իթմէյիպ , իլլա կէլէճէք վագթ իշին ,
 պիւլիւք պիւլիւք իյիլիքլէր էմէլի էղէպիյլէ , թէսէլ-
 լի օլմագտէ տիր :

Ազգային վարչութիւնուն էլպէթթէքէնտի մէսու-
 լիյեէթինին ճէսամէթինի պիլմէքտէ , վէ էլինտէն կէ-
 լէն Ֆէտաքեարըզա հազըր պուլունմագտէ օլտուղուն
 գավիէն մէմուլ իտէրիլ , լաքին , Աֆէարը Ատիայ-
 երէմիզտէ պէյան իթտիկիթիլ միսիլու , պու մէրթէպէ
 պիր ազըր եիւքէ , հէր նէ գատար տայանըպ ումուզ
 վիրսէ տախի , թապիաթըն գանունունա աալա գարշը
 կէլէմէյէճէկինտէն , գուվվէթ ու գուտրէթինտէն
 զիյատէ պիր շէյ եարամայաճաղըն , եանի , տէյիլ
 հաթթատա պիր տէֆա , իլլա իւշ տէֆա վէ հաթթա
 հէր կիւն թէճէմմիւ իթմիշ օլսա տախի , իհթիմալ տըր
 մէսալիհի հազըրէնին վէ հալիյէնին թէսվիյէսինէ
 մուվաֆֆադ օլապիլիր , լաքին կէլէճէք վագթէ , վէ
 եախօտ իսլահաթա տայիր մէսալիհին , հիւսնի իճրա-
 սընա , գաթան եէթիշէմէյէճէկինիտէ , պիլլէ պիլ
 ինքեար իտէմէյիլ :

Միլլէթիմիզին իտարէսի վէ իսլահաթը , Ազգա-

անորոշութեամբ միւս ճամբորդ տեղիք : Ազգասիրութիւն
 վե՛հ հայր'ն ասիրութիւն լուրջեթ / րի , սիր դաջ սէնեւ
 տէն պէրու , ոչ գառար ուճուղանար քի , հէլէ Խա
 թանսօրտա , հիչ ազգասէր օրմայան ատէմ , վե՛ խու
 սուսիյլէ հիչ պիր տէլիգանլը դալմատը դանն իտէրիդ ,
 շաքին մերդուման ազգասէրլէրին , եիւղտէ հէման սօգ
 սան պէշի , լաբըրտը ազգասէլէրինտէն իպարէթ պու
 լունուպ , վե՛ լադըրտը իլէ իսէ , բիլալ բիշմէյէճէկին
 տէն , ազգասէրլէր եէքիւնիւ էօնիւնտէ պուլունան
 դէրօլարըն պիր չօղլարընը սիլի վիրմէլի , վե՛ սահի
 հէն ազգասէրլիյի օլանլարըն ազգասէրլէքլէրինին տէ
 րէճէսին թէնղիլ իլէ , տօղրու եէքիւնու պուլմալը
 յըդ , եօխսա բիրէյի տէվէ եէրինէ թուժմուչ օ
 լուպ , վե՛ պինտէն ալէյհ , Այասա բիրինճէ կիտէր ի
 քէն , էվտէքի պուլղուրու տախի դայսլ իթմիչ օլուրուպ :

Ազգասէրլիք լուրջեթի քէք չօգ մանեպար դալ
 տըրըր օլուղուղանտան , պիղիմ հալիմիգէ նիսպէթլէ ,
 ազգասիրութիւնա պիր հուտուտ թախսիս իթմէյի , եա
 նի , պիղճէ պաշըճա ազգասիրութիւնուն նէ օլուղ
 զուն անլաթմայը , զիյատէսիյլէ միւնասիպ կէօրիւրիւպ :

Այվիլէլա ազգասիրութիւնուն գա՛նղի վէ գա՛ջ
 թարափտան լաղըմ կէլտիկին պէյան իթմէյի էլգէմիյ
 յէթտէն կէօրտիւկրւմիւղտէն , սէօյլէրիւ քի , իլք վե՛
 պիւյիւք ազգասիրութիւն , պիղղաթ Ա արչութիւն թա
 րափընտան իճրա օլունտուգտան պաշգա , էհալինին
 տախի ոչ թարիգտէ թէշվիդ օլունմասընա սայ ու հիմ
 մէթ պույրուլմալըտըր , վե՛ իքինճի ազգասիրութիւն
 տախի , ումումէն էհալի թարափընտան պիր սուրէթի
 քիֆայէտէ իճրայէ կէլէրէք , Ազգային վարչութիւնուն
 շէվգ ու դայրէթի արթըրմալըտըր :

Ազգասիրութիւն իւչ սուրէթլէ էտա վէ իճրա
 օլունապիլիք , եանի պիրինճիսի ագճէ , իքինճիսի սէօլ ,
 էմէք վէ նուֆուգ , վե՛ իւչիւնճիւսիւ տախի աղլ ու տիւ

բայէլմ ֆէտաքեարըղը իլէ . վագան պուխչ ֆէտա-
քեարըղը պիրտէն հէր ատէմ իտէմէղ , լաքին դա-
րարը եօղ , հէրքէս քէնտի մալիք պուլունտուղուն-
տան իհտա իթտիկի թագտիրտէ , Փագիլէթ նէզտիւ-
տէ , այնի միւքեաֆաթա միւսթահագգ սայրլաճաղը ,
պի իշթիպահարր :

Ալլիլէթիմիղ պիր գաչ տիւրլիւ բէք միւհիմմ
աղգասիրութիւնա պօրճլու վէ միւհիթաճ իսէտէ , պու-
րաճըղտա սալթ պիրիսինի վէ պիրիսնճիսինի պէյան
իտէրիլ :

Մզգասիրութիւնտան մաղսէտ , մէլլէթիմիղէ վէ
եախօտ պիղղաթ քէնտիմիղէ իյիլիք իթմէք օլտու-
ղուն քիմսէ ինքեար իտէմէղ , վէ տէյէ պիլիլիլ
քի , իլէրուտէ իգպալ ու սէատէթի հալիմիլի մու-
ճիպ օլմագ նիյէթիլլէ , շիմտիտէն , վէ միւմքի' օլ-
տուղու մէրթէպէ կիւն վէ սաաթ դայպ իթմէյէրէք ,
մէզքիւր իգպալ ու սէատէթ թօխումունուն էքիլ-
մէսինէ էզ ճան ու տիլ սայ ու դայրէթ իթմէք գա-
տար աղիմ հիչ պիր իյիլիք օլամագ , գիւրա , պիր ա-
տէմին , վէ պիւնաէն ալէյհ պիր միլլէթին էն պիւ-
յիւք քեարը վագթ գազանմագ օլտուղու միսիլու ,
թապիաթիլլէ էն պիւյիւք զարարը տախի , վագըթ
դայպ իթմէքաիր :

Պիղիմ իթիգատը գավիմիղճէ , միլլէթիմիղին
իգպալ ու սէատէթինի թուճիպ , անճագ վէ անճագ է-
հալիսինն ճահիլլիք քէնէսիստէն խէլասի իլէ , քէմս-
լէթ սէրայրնա կիրմէսի , եանի օգույուպ եաղմասը վէ
թահսիլի ուլում ու ֆիւնուն իթմէսի օլաճագտըր , վէ
շու միւրատրն հուտուլի իսէ , պիլա շիւրհէ մէքթէպ-
լէր քիւշատիսէ միւհիթաճ պուլունտուղունտան , հէր
շէյտէն էվիլէլ , վէ սէպաթ ու մէթանէթ իւղրէ , օլ-
պապտէ սարֆը էֆղաթ ու էզհան վէ ֆէտաքեարըղ
օլունմալըտը :

Ապագա ումուսնէն հէր եհրտէ , մէքթէպճէ իհ-
 թիյաճըմը , իֆրաթ մէրթէպէտէ պուլունմադտէտիր ,
 լաքին Վզմիր , Վսթանպօլ , վէ սայիր պիր գաչ մա-
 հէլէրէ նիսպէթ իլէ , ումուսնէն Հայաստան , եիւզ-
 լէրճէ տէրէճէ ղիյատէ , շու իհթիյաճը շէտիւս եիւ-
ղիւնտէն մահվ օլուպ կիթմէքտէտիր :

Վճվէթ , եւ Վսթանպօլ Հայլարը , պիր տէֆա
 էլինիզի աննընրզա դօյարագ , Հայաստանին ճէհպէթի
 իւզէրինէ տիւշիւնտիւքտէն , վէ օլ հարտէ դալմասընա
 պիրինճի սէպէպ իսէ , Վսթանպօլ օլտուղուն պիլ միւ-
 թալաա պուլտուգտան սօնրա , աճըրընը վէ ինսաֆ ու
 մէրհամէթէ կէլինիզ . արթըգ օլ պիւթիւն վիճուտա-
 րը թէրլէրինի քէնտի թաղալարընտա տէօքէճէք եէր-
 տէ , մաքինա կիպի եիւզլէրճէ օդգա եիւքլէր ալթըն-
 տա էզիլէրէք , Վսթանպօլ եօգուշարընտա տէօքէն
 ղէվալլը համմալար , նասըլքի սայիր տէֆալար տա-
 խի նիտալար իտէրէք սէօյլէմիշիղտիր , պիղիմ գարըն-
 տաշարըմը տրուար . վէ քէզալիք չէօքճիւ քիւֆէլէ-
 րի արգալարընտա , վէ սիւքիւրկէլէր էլէրինտէ , սա-
 պահտան ախշամա դատար սօգաղարը կէզիպ տօլաշ-
 տըգտան , վէ գազմա քիւրէքլէր իլէ , սէնէտէ ալթը
 այրէպէրլիք իաիպ թաշ վէ թօքրագ թաշըտըգտան ,
 վէ ալթը այտա պօշ տուրտան պաշգա , եալընը սօղան
 էքմէք իլէ , օլուգ չօճուգլարընտան մահրում , ինլէր ,
 մաղարալար , վէ պօտրումլար քէօշէլէրինտէ , մէանգ
 ալահ , պիր նէվի ճէհէննէմ էօմրիւ կէշիրէնլէր , վէ
 տահա տօղրուսու , թապիաթըն իհսան իթտիկի սէնէ-
 լէրտէն էվվէլ , սէֆալէթ պըչաղըյա էճէլէ գուր-
 պան կիտէնլէր , պիղիմ գարնտաշարըմըտըրըյար . վէ
 շու հալէրինին պաշլըճա սէպէպի իսէ , տէյիլ պաշ-
 գա շէյ , իլա խաղինէյի իգպալ ու սէատէթ , վէ մէ-
 շալէյի ուլում ու ֆիւնուն պուլունան մէքթէպլէր-
 տէն մահրում պուլունմալարը օլմագտէ տիր : Ա է ան-

չէր տախի սիզին կիպի ինսան օլուպ , սիզին կիպի օւ
 լուգ չօճուգ , գարտաշ վէ գրղ գարնտաշ , անա պա-
 պա վէ ահպապ ու թէալլիւգաթ սահիպլէրի տիրլէր .
 սիզ հէր կիճէ քէնտի խանէնիզէ կիտիպ սէֆայի
 խաթըր իլէ էօմիւր կէչիրտիկինիզ հայտէ , անլէր իսէ ,
 միւտտէթի էօմիւրլէրինտէ , անճագ պիր գաչ սէնէ
 շու իգպալէ նայիլ օլապիլմէքտէ , վէ էօմիւրլէրինին
 ալէսսէվիյէ օնտա տօգուլ լայրնր , ա՛հ ու վահ վէ
 կէօղ եաշարըյլա կէչիրմէքտէ տիրլէր . վէ անլէրին
 տախի աննրնտա շայ լուղէթի եազըլմըշ օլտուղուն-
 տան , հէր պիր միւրատլարրնրէ հուսուլինի , անճագ
 Տաթրիգխանէտէն , վէ հէմտէ հագգլարը իլէ , պէք-
 լէմէքտէ տիրլէր :

Շայաստանրն հէր պիր մէմլէքէթ , գասապա վէ
 քէօյլէրինին , այրը այրը պիրէր մէքթէպէ իհթիյաճը
 շէտիտլէրի պուլունաուղու հայտէ , ուղուրսո՛ւղ հալ ,
 շու խուսուս իսէ , հէր շէյտէն զիյատէ փարայա միւհ-
 թաճ պուլունմագտէ , վէ պահթը սիյահըմըղտան տա-
 խի , հէման հէր ալիմ , հէր քեամիլ , վէ հէր ազ-
 գասէր թարաֆրնտան , հէրչի պատապատ , էվվէլ է-
 միրտէ , վէ հէր շէյտէն էվվէլ , փարանրն թէտարի-
 քինէ սայ ու զայրէթ վէ նիյէթ կէօրիւլէճէք եէր-
 տէ , մուղայիրի կէօրիւլմէքտէ տիր :

Պիզճէ , տիւնեատէ պունտանտա պիւյիւք պա-
 թըլ պիր էֆքեար օլամաղ իսէտէ , հայտէ քէնտի
 էֆքեարլարրնա մուվաֆագաթ իտէլիմ . լաքին , նէ՛
 վաղթ լէյտա օլաճագ տրր , շու լազըմ կէլէն փա-
 րա , գա՛չ կիւնտէն , գա՛չ այտան , վէ գա՛չ սէնէտէն ,
 վէ նէ՛րէտէն վէ գա՛նղի թարիգ իլէ կէլէճէք տիր ,
 եէրտէ՛ն մի չըգաճագ տրր , կէօյտէ՛ն մի ինէճէք
 տիր , եօխսա պիր թըլըսըմ ու միւճիզէյէ՛ մի պէք-
 լէնմէքտէ տիր :

Ահրէի, միլէթտէն փարա թօրլանըմագ իշին
 բէք չօդ կիւղէլ թէտպիր ու թարիգլէր տիւշիւնիւլէ
 պիլմէսի իհթիմալին խարիճինտէ տէյիլ տիր, վէ նա-
 սրլ քի Մասիս նամ զաղէթայր միւթէպէրին 618
 վէ 619 նիւմէրօլարընտա, օլ պասպտէ պէղայէթ մէտ-
 հէ շայան պիր պահս ու թէքլիֆ օգունմայա պաշ-
 լանմըշ տըր, ըսքին պունլարըն ճիւմլէսի տախի վագ-
 թէ միւհթամ շէյլէր տիրլէր, իմտի, էկէրլի միլէթի-
 միլի սէվէր իսէք, աճը յալըմ վագթըմըր :

Իսթանպօլ շայարը թաշալըլարա բարոյատե-
 բէք չօդ պօրճլու օլտուգտան պաշգա, նի-թապէս տա-
 խի պօրճլու տուրլար, զիտա Իսթանպօլուն օլ միւքէլ-
 լէֆ քիլիսէլէրի վէ մէքթէպլէրի ինշա վէ իպնալարըն-
 տա, թաշալըլարըն նիշէ թաշար վէ թօրրագլար թա-
 շըմըշ օլտուգլարը շէյլէ տուրսուն, Իսթանպօլճա միլ-
 լէթ մէսարիֆիինն, գանն իտէրիգ քի, ագալլի պիր
 բուպու տախի թաշալըլար քիսէսինտէն չըգմըշտըր վէ
 չըգմագտէտիր : Իմտի, մատամ քի պու կիւն Իսթան-
 պօլ շայարը ազգասիրութիւն ազգասիրութիւն պա-
 դըրմագտէտիրլէր, վէ պինաէն ալէյհ, մատամ քի
 հուգուգ ու վաճիպաթը թանլմագտէտիրլէր, արթըգ
 վաճիպէյի զիմլէթլէրինն էտա իթմէնին վագթի կէլ-
 միշտիր : Ա էհէմտէ թաշալըլար քէնտի մէսարիֆլէրի-
 նի քէնտիլէր գայընա պիլտիքլէրինտէն, Իսթանպօլճա
 պաշգա պիր շէյէ իհթիյաճլարը օլմայուպ, անճագ
 թարիգը մէտէնիյէթէ պիր բէհպէլլիյէ, վէ պիրտէ
 քէնտի իզէրինտէ պուլունան գալըմլարըն զուլումլարըն-
 տան գուրթուլա պիլմէք իշին, պիր հիմայէթի միլիյէյէ
 միւհթամ պուլունմագտէտիրլէր, շէյլէ քի, Ա արշու-
 թիւն թարաֆընտան հիմայէթ, վէ սայիր ազգասէրլէր
 թարաֆլարընտան տախի, միգտարի քիֆայէ մուամլէնէթ
 օլունարագ, թաշալարտա հէր քէօյտէ, հէր գասա-
 պատէ, վէ հէր շէհիտէ մէքթէպլէր քիւշատ օլու-

նուպ, վէ տէվամլէրինէ իսէ ազալլի պէշ սէնէ հիմ-
 մէթ պուրուլտուղու թագտիրտէ, Օնտան սօնրա, Հա-
 յաստանըն յէր թարաֆընտա, լիւղումի միգտար, հէմ
 հօճա, հէմ բարաս վէ հէմտէ ազգասէրլէր բէյտա օ-
 լաճաղը, վէ պինասէն ալէյհ, միլէթիմիղ կէրէք միլ-
 լէթճէ վէ կէրէք մէղհէպճէ, տիւշմէնլէրին, խասհնա-
 խաս բէնլէ վէ տուղաղլարընա տիւշմէքտէն գուրթու-
 լաճաղը, վէ հաթթա Վսթանպօրա տախի միւհթաճ օլ-
 մայարագ, ասրլ Հայ գանը վէ Հայ եիւրէկի իլէ քէն-
 տու քէնտույի գայրու պիլէճէկի, պիլճէ շիւրհէտէն
 միւսթաղնիտիր :

Վզգային Ա շարչութիւն տախի շու նիյէթի խայ-
 ըիյէ իլէ մէլուֆ տէյիլ տիր տէյէմլէյիղ, լաքին հէր
 պիր շէյիտէ պիզղաթ տիւշիւնիւպ իճրա իթ մէկէ վագթ
 պուլապիլէճէկինէտէ ինանամայրղ . վէ պուլտանտա
 պաշգա, Մ օնթէսքիւնիւն շու, « Ինանը հտարէյի
 եէտլէրինտէ թութանլար, պիր մատտէ իւղէրինէ աղլ
 ու ֆիրր եօրարագ, գարար վիրմէյէ սարֆը էվգաթ
 իթ մէքտէն իսէ, պաշգալարը թարաֆընտան տիւշիւ-
 նիւլէն, վէ էհէմիլլէթտէն կէօրիւլէն մատտէլէրի,
 իճրա իթ մէլն տիրլէր », նասիհաթընը, ասվալը
 հազըրէմիղէ բէք միւնասիպ կէօրտիւկիւմիւղտէն,
 Վֆքեարը Մ ուխայ յէրէմիղտէ սէօյլէտիկիմիղի թէ-
 քէրրիւր իլէ, միլլէթճէ էհէմիլլէթտէն պուլունան
 իսլահաթըն թէղէքքիւր ու միւթալաասը նիյէթիյլէ,
 խասսէթէն պիր գօմիսսիօն թէշքիլինէ, Ա շարչութիւն
 թարաֆընտան լութֆ ու հիմմէթ պուրուլմասընը
 աճիգանէ իթթար իտէրիղ :

Նա Վսթանպօլ Հայլարը, վագթիլլէ միլլէթի-
 միղ ամիրասընտան պիրիսիւնին սէօյլէտիկի միսիլու,
 Հայաստան էվաալարը ուլում ու մալիւմաթ թահսիլ
 իտէրլէր իսէ, սօնրա պիզիմ գօնագլարտա աշճըլըղը,
 այվաղըղը վէ սէրայտարըղը, քիմ իտէճէք, պիզիմ

դօնադրն սագասը վէ չէօքճիւսիւ քիմ օլաճագտըր . . .
 տէյի տիւշիւնէնէրէ լանէթլէր օգույարագ , սէվինիզ
 վաթանընըղը , արթըգ կէլմիշտիր վագթ , եթթիշմիշ-
 տիր ասըր , պունտան սօնրա օլաճագ մէսուլիյյէթ բէք
 պիւյիւքտիւր , վէ պունտան սօնրա էօյլէ քէօր քէօ-
 րիւնէ բարա Կազանմագ օլամայաճագընտան , միլլէ-
 թիմիզին իլերուտէքի տիւշար օլաճագը սէֆայէթ ու
 մուսիպէթ բէք տէճէթէնկիզ պիր սուրէթտէ օլա-
 ճագ տըր : Օլորա պունտան սօնրա , Ալրոպատա օլ-
 տուղու միսիլու , էճլիյէթ ու լիյադաթլըլար , էն
 պաշ սէտիրլէրէ կէչիպ , աճմագլար վէ ճաճիլլէր ,
 քէնտի լայրգ պուլունտուղլարը տէրէճէտէ Կալաճագ-
 լարընտան , վէ հաթթա պիր կիւն , վէ պելքիտէ ազ
 վագըթտան , Աթանպօլուն սօգագլարը տախի , Ալրո-
 պաքեարի պիր հէյնէթ քէսպ իտէրէք , համալլարըն
 վէ չէօքճիւլէրին խրամթլէրինի տախի , աթլար վէ
 մաքինալար իճրա իտէճէք տիրլէր :

Մէտէնիյյէթ իշին զիրաաթ , թիճարէթ վէ սա-
 նաթ լաղումարը , վէ պունլարըն իճրասընա էհալիմիզ
 թէչէպպիւս վէ միւպաշէրէթ իտէպլիլմէք իշին , օգու-
 յուպ եաղմագ , վէ ուլում ու մալիւմաթա միւհթաճ
 տըր . իմտի , ազգասիրութիւն եարմագ իսթէր իտէք ,
 եա ազգասէր վէ հայրենասէրլէր , տէյիլ պաշգա պիր
 շէյ , իլլա մէքթէպլէր քիւշատիսէ սայ ու զայրէթ , վէ
 հիմմէթ ու մուավէնէթ իթմէլիյիլ :

Խ Ի Թ Լ Մ

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

M. P. H. 18

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

- 3 . . . . .
- 4 . . . . .
- 10 . . . . .
- 10 . . . . .
- 3 . . . . .

Handwritten text at the bottom of the page, possibly bleed-through.

ՍԵՐՍԵՐԻ ԵԿԷՈՒՏԻ նամ քիթապըն թէրճէմէսի
թապ ու նէշրի , հէր նէ գատար իքի այտան պէրու
պիղղարուր թէէիիր օլունմուշ իտի իսէտէ , օն պէշ
նէֆէր գատար զէվաթը խայրիսահան թարաֆընտան
հիմմէթ պուրուլան 300 լիրատան միւթէճալուղ մու-
ալէնէթ սայէսիտէ , իքինճի ճիլտի թապ ու նէշրինէ
տախի միւպաշէրէթ օլունմուշտուր , վէ էվվէլ Ալլահ
թա սօնունա գատար աէվամ օլունաճագ տրր :

Քիթապը մէղպուրուն թէքմիլի գըյմէթի իքի
ատէա օսմանը իրասը օլուպ , վէ տէօրթ ճիլտէ թագ-
սիմ օլունմուշ օլտուղու թագտիրտէ , պիրինճի ճիլ-
տի զաթէն պաղլանմըշ օլարագ , Ա արագճը խանըն-
տա 1 նիւմէրօլու քէնտի օտամըղտա 50 էր զուրուշա
սաթըմագտա , վէ իքինճի ճիլտի իսէ , Եինէ էվվէլ քի
էլպի հաֆթատա իքիշէր թապագա թապ ու նէշր օ-
լունմագտէ օլտուղունտան , թամ պիր սէնէյէ գատար
տէօրթ ճիլտի տախի պիթմիշ օլաճագ տրր :

Քէղալիք քէնտի օտամըղտա շու աթիտէքիլէր
տախի սաթըմագտէ տիր :

Իսթանպօլտա էն զիյատէ սէֆիլ պիր միլէթ զոշ	3
Վալէնտէյի Վայսէրիյէ	4
Թէպայիտ	10
Լէֆթարը Մուսայյէրէ	10
Իսլահաթը Միւհիմմէ	3

Իզմիրտէ թապ ու նէշր օլունմագտէ օլան , վէ
օղունուպ միւթալաա օլունմայա շայան պուլունան
Օաղիկ նամ ըիսալէյէ տախի , քէնտի օտամըղտա
միւշթէրի Եաղըլմագտէ տիր , 6 այլըղը 60 զուրուշ :

4575-4526

2013

